

Dr. FRANS DEBRABANDERE

**WOORDENBOEK
VAN DE FAMILIENAMEN
IN BELGIË EN NOORD-FRANKRIJK**

Grondig herziene en vermeerderde uitgave
met medewerking van dr. Peter De Baets

Dictionnaire des noms de famille
de Belgique et du nord de la France

Wörterbuch der Familiennamen
in Belgien und Nordfrankreich

Dictionary of the Surnames
in Belgium and North France

WOORD VOORAF

Voor u ligt niet de tweede druk, maar de tweede uitgave van ons *Verklarend Woordenboek van de familienamen in België en Noord-Frankrijk*, waarvan we nu evenwel het eerste woordje hebben laten vallen. Dat het woordenboek de verklaring geeft van de familienamen, ligt toch voor de hand. Bovendien werd het door nagenoeg iedereen al met die kortere titel geciteerd. Dat dit woordenboek aan een behoefte voldeed, blijkt uit het succes ervan. Vijf - jammer genoeg ongewijzigde - drukken heeft het beleefd. Vanaf eind 1998 was het niet meer leverbaar. Na tien jaar is het hoog tijd om een geactualiseerde, d.i. een grondig herziene, verbeterde en ook aangevulde uitgave te bezorgen.

In de eerste plaats heb ik dankbaar en vruchtbaar gebruik kunnen maken van intussen verschenen publicaties. In 1996 verscheen het 'Dictionnaire des noms de famille en Belgique romane et dans les régions limitrophes' van Jules Herbillon en Jean Germain. In het Duitse taalgebied verschenen de woordenboeken van Horst Naumann (1996) en Rosa en Volker Kohlheim (Duden 2000). Twee werken over Bretonse namen zagen het licht, nl. van Gwenole le Menn (1993) en van Albert Deshayes (1995). Daarnaast zijn detailstudies verschenen en artikelen over familienamen. Talrijke gebruikers van het woordenboek hebben gevolg gegeven aan mijn oproep in het 'Woord Vooraf' uit 1993 om me verbeteringen en aanvullingen te bezorgen. Ik dank hen langs deze weg heel hartelijk. De naam van elke informant wordt trouwens telkens vermeld. Wijzelf hebben verder nog andere naamlijsten en bronnenuitgaven geëxcerpeerd. Zo heb ik - alweer op advies van een informant - de rijke *Matricules de l'Université de Louvain* nageplozen. Nieuwe bevindingen, vondsten en verklaringen waren het onderwerp van talrijke artikelen in *Naamkunde*, *De Leiegouw* en *Vlaamse Stam*. Ook eigen materiaal hebben we nog uitgegeven (DEBR. 1999, 2000, 2002). In het vooruitzicht van de onderhavige nieuwe uitgave was *Vlaamse Stam* zo vriendelijk om een nieuwe oproep tot medewerking te publiceren; ik dank de hoofdredacteur Wilfried Devoldere hier hartelijk voor. Uiteraard zijn in deze uitgave nog altijd niet alle persoonsnaamkundige problemen etymologisch of genealogisch opgelost. Er is nog altijd een - weliswaar steeds maar korter wordende - lijst onverklaarde namen en nog altijd zijn er voorlopige verklaringen, waar een vraagtekentje achter staat. Ook nu doe ik daarom een beroep op de belangstellende gebruiker, om ons verbeteringen of oplossingen mee te delen. Ons adres is nog altijd Keizer Karelstraat 83, B — 8000 Brugge (frans.debrabandere@skynet.be).

De correcties en aanvullingen — met oudere attestaties, maar ook met voordien ontbrekende attestaties en (vooral vreemde) namen — konden dit woordenboek doen uitdijen. Om dat te compenseren hebben we aan de andere kant te redundante gegevens beperkt en jongere of overbodige attestaties geschrapt. Om de omvang te beperken hebben we ook meer

gebruik gemaakt van afkortingen, al is dat soms wat minder gebruiksvriendelijk. Bij verwijzing naar alfabetisch opgevatte uitgaven hebben we de pagina niet meer vermeld. Aangezien het vergelijkingsmateriaal beperkt werd, is het bezit van de eerste uitgave naast de nieuwe toch niet helemaal overbodig.

We kunnen hier moeilijk alle informanten danken, maar een bijzonder woord van dank verdienen dr. Frans Claes s.j., prof. em. dr. Jozef Moors, prof. em. dr. Karel Roelandts, M. Schakman (Koksijde) voor hun talrijke suggesties en correcties. Voor de hulp bij de verklaring van buitenlandse namen danken we prof. dr. Ana Maria Cano (universiteit Oviedo, Spanje), Vibeke Dalberg (Denemarken), Rosa Kohlheim (Bayreuth), prof. dr. Jürgen Udolph (Berlijn). Heel bijzondere dank ben ik verschuldigd aan dr. Peter De Baets uit Damme, die me overstelpt heeft met waardevolle suggesties en bijzonder nuttige genealogische informatie, m.n. over de geografische herkomst van talrijke jonge namen. Hij heeft aan deze nieuwe editie een bijdrage van onschatbare waarde geleverd.

Brugge, voorjaar 2003

Ook na de tweede uitgave (2003) konden we nog correcties aanbrengen en verklaringen wijzigen. Gebruikers van het woordenboek, vaak genealogen die hun stamboom hadden gemaakt en tot andere conclusies waren gekomen, deelden ons hun bevindingen mee. We danken hen van harte. Het resultaat daarvan publiceerden we in *Naamkunde* 37 (2007-2010), p. 1-9 onder de titel *Het Woordenboek van de Familienamen in België en Noord-Frankrijk*. Maar ook daarna hebben we in het woordenboek wijzigingen aangebracht. Deze digitale uitgave werd dus tot begin 2014 geüpdatet.

Kortrijk, voorjaar 2014

INLEIDING

Al lang bestond de behoefte aan een etymologisch woordenboek van onze familienamen. Wel waren er een paar vulgariserende uitgaven over patroniemen. Voor de Germaanse namen konden we onze toevlucht nemen tot de 'Vlaamsche persoonsnamen' van Jan Lindemans en voor de christelijke voornamen en de ervan afgeleide familienamen gaven wij in 1971 'Van voornaam tot achternaam' uit. De eerste belangrijke poging om een vrij groot aantal familienamen in België te verklaren was het werk van A. Carnoy, 'Origines des noms de familles en Belgique' (1953). Maar de auteur steunt haast nooit op oude naamvormen en moet noodgedwongen afgaan op de huidige uiterlijke en vaak zo bedrieglijke vorm van de namen. Daardoor is 'Carnoy' een onbetrouwbaar naslagwerk geworden, dat alleen te vertrouwen is als het om hele evidente namen gaat. Je kunt namen als De Backer, De Smet of Lefèvre nu eenmaal moeilijk verkeerd verklaren. Toch werd Carnoy nog vaak als een gezag beschouwd, omdat er niets anders was. Het iets jongere (1957) 'Essai d'anthroponymie belge' van E. Vroonen lijdt aan hetzelfde euvel en helpt ons evenmin vooruit. Ernstiger werk verrichtte al Jozef Van Overstraeten, die eerst in *De Toerist – De Autotoerist* en later in *Vlaamse Stam*, van 1953 tot 1987 niet minder dan 733 afleveringen van 'Wat betekent mijn familienaam?' liet verschijnen. Van Overstraeten lokaliseerde familienamen en gaf ook een benaderende frequentie. Hij probeerde ook zoveel mogelijk op historisch namenmateriaal te steunen, maar hij was taal- en naamkundig toch niet voldoende onderlegd, om de onderneming tot een goed einde te brengen. Hoewel hij negentig jaar oud werd (1896-1986), leefde hij niet lang genoeg om het woordenboek af te maken. Bij zijn dood was het werk aan het begin van de letter F (Falat) blijven steken. Ook zijn Waalse tijdgenoot Jules Herbillon werd hoogbejaard (1896-1987) en ook hij liet zijn familienaamverklaringen in afleveringen verschijnen, bovendien over dezelfde periode (1954-1987), nl. in het *Bulletin de la Société royale Le Vieux Liège*. Begonnen als een kritische bespreking van Carnoy, groeide zijn serie spoedig uit tot *Un nouveau traité sur les noms de famille belges*. Bij zijn dood was hij toch al aan de letter R (Roiseux) gekomen en daarna werd het werk voortgezet door Jean Germain (vanaf nr. 244-245 in 1989). Deze studie is al heel wat wetenschappelijker en steunt op de kennis van het Oudfrans, het Waals en het Picardisch en vaak op oude naamvormen. Maar het *Traité* behandelt hoofdzakelijk Waalse familienamen.

Nadat wij in 1980 ons laatste Kortrijkse antroponymisch materiaal (DEBR. 1980 en 1980') hadden uitgegeven, besloten we er in 1981 toe een groot woordenboek van de Vlaamse familienamen te maken. Met Vlaamse familienamen bedoelden we de familienamen in Vlaanderen, in de huidige, niet in de historische betekenis. We hadden dan ook oorspronkelijk aan de volgende titel gedacht: 'Verklarend woordenboek van de familienamen in Vlaams-België en Frans-Vlaanderen'. Maar de naam 'Vlaams' is toch niet helemaal op zijn plaats in een taalhistorisch werk, waarin 'Vlaams' geregeld in zijn enge, dialectologische betekenis gebruikt wordt, nl. de taal van het oorspronkelijke graafschap Vlaanderen. Aangezien Brussel binnen ons

studieterrein ligt en daar zoveel familienamen van Franstalige migranten voorkomen, werd het aandeel van de Waalse familienamen in ons namenbestand vrij groot. Het is bekend dat Brussel zowat de staalkaart biedt van de Belgische familienamen. We kunnen trouwens gerust van 'Belgische' familienamen spreken. Het krioelt zowel in Vlaanderen van Romaanse familienamen als in Wallonië van Vlaamse familienamen. Aan weerskanten van de taalgrens werden anderstalige namen geadapteerd en gereïnterpreteerd. De Brakeleer werd over Broquelaire tot Brunclair en Bracaval evolueerde benoorden de taalgrens tot een volkomen Vlaams uitzijnde FN Braekevelt, die dus niets met een braakliggend veld te maken heeft. Na 1585 werden onze verlaten steden, dorpen en hoeven nl. massaal bevolkt door vooral Noord-Franse immigranten. Hun hier onbegrepen vreemde namen werden verhaspeld en aangepast, zodat ene Lorthiois stamvader werd van Lotthior en Lodrioor en Poublan als Poblome vervlaamst werd. Dit verklaart vele ondoorzichtige familienamen in Frans-, West- en Oost-Vlaanderen (VAN ACKER). Aangezien we ook alle in Wallonië voorkomende varianten van de familienamen in Vlaanderen en Brussel opnamen, kunnen we beweren dat dit woordenboek ook de meeste en zeker de frequentste Waalse familienamen bevat. Frans-Vlaanderen is aan de ene kant een stuk van het oude West-Vlaanderen en hoort dus ook in ons woordenboek thuis. Daar kwamen oorspronkelijk dezelfde familienamen voor als in West-Vlaanderen. Maar vanwege de eeuwenlange wisselwerking tussen Vlaanderen, Henegouwen en Picardië zijn er heel veel gemeenschappelijke namen in Vlaanderen, Henegouwen en Noord-Frankrijk (NF), waarmee we zowel het Noorderdepartement (Nord) als het Pas-de-Calais bedoelen. Vandaar onze titel: 'Woordenboek van de familienamen in België en Noord-Frankrijk'.

Werkwijze

Wie familienamen wil verklaren, mag zich nooit laten misleiden door de moderne vorm ervan. De familienamen zijn in de loop van de eeuwen niet alleen fonetisch geëvolueerd, ze zijn ook – omdat ze niet meer begrepen werden – verhaspeld, aangepast en gereïnterpreteerd. Reïnterpretaties zijn bij de familienamen legio. We kunnen ook spreken van volksetymologie. Een naam als De Leersnijder wordt door assimilatie (rs/ss) heel normaal De Leessnijder en vervolgens door volksetymologie als De Lissnijder gereïnterpreteerd. Zo is Ryckeboer geen rijke boer, maar iemand die uit Ricquebourg stamt. De Wvl. en de Franse naam zijn volkomen homofoon, maar in de Nederlandse spelling wordt iets heel anders gesuggereerd. Het is a.h.w. een grafische reïnterpretatie. Daarom kan een FN zelden veilig worden verklaard zonder kennis van de oorspronkelijke vorm. Daarom hebben we bewust niet de "alfabetische" werkwijze toegepast van b.v. Van Overstraeten of Herbillon. We bedoelen hiermee dat we niet zomaar een alfabetische lijst van moderne familienamen doorgenomen hebben, om de namen één voor één te verklaren. We hebben in een eerste fase de antroponymische publicaties doorgenomen, de scripties en proefschriften

aan onze universiteiten, uitgaven van poortersboeken en naamlijsten, cartularia en andere bronnenuitgaven. Zo konden we van de oorspronkelijke naamvorm uitgaan en opklimmen tot de huidige naam. Kom je b.v. in de 14e eeuw een Liedekins tegen, dat weet je dat zijn afstammeling na klankwettige d-syncope Lie(c)kens zal heten. In 1281 komt in Zaffelare ene Willelmus Moedelwater voor. Aangezien het Mnl. werkwoord *modelen* ook een gepalataliseerde variant *meudelen* had, kan Moedelwater ook Meudelwater heten. De d-syncope levert dan normaal Meulewa(e)ter op, een inderdaad bestaande familienaam. Zonder kennis van de oorspronkelijke vorm zouden we Meulewa(e)ter ongetwijfeld als 'molenwater' hebben verklaard. We hebben dus in het begin zoveel mogelijk middeleeuwse namen opgespoord en daarvan de afleidingen, jongere vormen en varianten in telefoonboeken opgezocht. We gebruikten daarvoor wel de telefoongidsen van voor 1982, toen de abonnees nog per telefoonzone en niet per gemeente gerangschikt waren. Het opzoeken was zo al omslachtig en tijdrovend genoeg.

Toen we de voornaamste naamkundige publicaties geëxcerpeerd hadden, beschikten we al wel over een omvangrijk namenbestand. Maar we hadden nog lang niet alle bestaande achternamen op hun oorsprong betrupt. Ook na de Middeleeuwen zijn binnen ons studiegebied nog nieuwe familienaamvormen ontstaan, omdat de namen van immigranten – vooral na 1585 (zie boven) – op het gehoor af tot vaak onherkenbare namen vervormd werden. Daarom moesten we in een tweede fase noodgedwongen alfabetisch werken. We hebben toen letter voor letter in de telefoongidsen de ontbrekende familienamen opgesprokkeld en dat waren er nog heel wat. Die namen moesten we dan verklaren. We waren er ons terdege van bewust dat dit een riskante en hachelijke onderneming was. De naamverklaarder begeeft zich hier voortdurend op glad ijs. De veiligste methode bestaat er dan in te vergelijken met de namenvoorraad van onze buurtalen, met Duitse, Franse, Engelse, Italiaanse enz. familienamen. Van de FN Goedleven/Goe(t)leven hebben we geen oude voorbeelden – tenzij hij een reïnterpretatie zou zijn van Go(e)delieve -, maar het bestaan van Gutleben, Bonnevie en Buonavita toont aan dat we de naam letterlijk kunnen opvatten. Zo vindt Goedgezelschap een pendant in Bonnecompagnie. Zelfs namen waarvan we wel oude vormen hebben, kunnen veiliger worden verklaard, als we over buitenlands vergelijkingsmateriaal beschikken. Opsomer blijkt niet langer een kuiper te zijn, als hij naast de Duitse Hoffsummer 'hoop op de zomer' komt te staan. Anderzijds heeft het doornemen van namenlijsten in b.v. telefoongidsen toch ook het voordeel dat we varianten van een naam naast elkaar vinden. Toen we aan de letter Q gekomen waren, kregen we beschikking over de computerlijst van het Rijksregister, met alle familienamen die op 31 december 1987 in België voorkwamen, nl. 187.856. We danken hier van harte prof. dr. J. Germain, die ons heel bereidwillig een uitdraai van deze lijst ter beschikking stelde. Namen zoeken in één lijst is uiteraard heel wat minder tijdrovend dan in verschillende lijsten van de telefoonzones zoeken. Had die lijst vroeger bestaan, dan was ons heel wat overtuigend werk

bespaard gebleven. We deden de letter Q — toevallig een kleine letter — over en constateerden, dat intussen al sommige familienamen uitgestorven waren, maar ook dat lang niet alle familienamen in de telefoongidsen voorkomen. Ons besluit was, dat we niet alleen de letters R-Z in de lijst van het Rijksregister zouden opzoeken, maar dat we de letters A-P nog moesten overdoen. Toen dit achter de rug was, was het werk — kwantitatief dan — zogenaamd af. Maar we waren er ons van bewust, dat er kwalitatief nog aan te sleutelen viel. We hebben toen nog een hele reeks bronnenuitgaven doorgenomen, op zoek naar oude naamvormen uit verschillende delen van ons geografisch studieterrein, om het aantal gissingen — en bijgevolg vergissingen — tot het uiterste minimum te beperken. Eind 1991 — we hadden van het begin af met een tienjarenplan gerekend — hebben we dat werk als beëindigd beschouwd. Niet dat ons woordenboek nu niet meer voor verbetering vatbaar zou zijn geweest, maar je kunt nu eenmaal niet blijven zoeken. Wie blijft speuren tot de laatste naam waterdicht verklaard is, komt wel nooit aan de publicatie van een familienamenwoordenboek toe.

Inrichting

Dit is een alfabetisch woordenboek, maar de Nederlandse — daarmee bedoelen we uiteraard ook de Vlaamse — familienamen werden op het stamwoord gealfabetiseerd, d.w.z. dat namen met Van- of De-aanloop niet onder Van of De moeten worden gezocht, maar onder het stamwoord, ook als de naam naar Belgische (en dus Franse) gewoonte officieel aan elkaar geschreven wordt.

U zult dus ook Debrabander(e) niet aaneengeschreven vinden, maar wel **de Brabander(e)** onder het trefwoord **Brabander(e)**, **de. Vanacker** zowel als **Van Acker** staan onder het trefwoord **Acker**. Toch werden namen met **Aen-, Bij-, Met-, Op-, Te-, Uit-, Zonder-** onder de absolute beginletter gealfabetiseerd, b.v. **Aandekerk** onder de **A**. Ook namen waarvan het lidwoord sterk geagglutineerd is, zodat de niet taalkundig geschoolde gebruiker het lidwoord niet direct kan herkennen, werden als aaneengeschreven naam opgenomen met verwijzing naar het stamwoord. Bij **Dendas** wordt b.v. verwezen naar **Das**, bij **Dooms** naar **Ooms**. Bij **Tkindt** wordt verwezen naar **Kints**. Aangezien Franse — en daarmee bedoelen we ook de Waalse — familienamen altijd op de absolute beginletter gealfabetiseerd worden (zie de woordenboeken van Dauzat, Morlet en Herbillon-Germain), hebben we ons voor die Franse namen aan het Franse gebruik aangepast en **Depont** en **Dupont** onder de D gealfabetiseerd en voor **Fau(l)x** werd naar **Lefau(l)x** verwezen. Dit heeft natuurlijk praktische nadelen, want het doet het woordenboek uitdijen. Volsta je voor Debacker, De Backer en Backer met één trefwoord, voor **Courcelle(s)** moet je de gebruiker doorzenden naar **Decourcelle(s)**. We hebben het achteraf betreurd dat we niet ook de Franse namen onder het stamwoord geclassificeerd hebben, ook al omdat er geen uniformiteit is. Sommige namen komen alleen voor zonder lidwoord of voorzetsel, andere alleen met lidwoord of voorzetsel en nog andere met en zonder lidwoord of

voorzetsel.

Ook aan de alfabetische rangschikking van namen met IJ/Y zal de gebruiker even moeten wennen. Praktisch alle familienamen met IJ kunnen ook met Y worden gespeld en komen ook met beide spellingen voor. Je vindt dus zowel Van de Vijver als Van de Vyver, Van Outrijve als Van Outryve. In het Nederlands dienen ze allemaal gelijk — met een tweeklank 'ei' — te worden uitgesproken. We hebben evenwel zowel de ij als de y onder de letter Y ondergebracht. IJserbijt moet dus als Yserbyt worden opgezocht, waar naar het trefwoord Iserbyt verwezen wordt, en IJsseldijk staat samen met Van Ysseldyk vermeld.

Het was evenmin doenlijk om alle namen met **th**-spelling voor **t** en **gh**-spelling voor **g** afzonderlijk als verwijswoord op te nemen. Toch zijn er namen met **gh** of **th**, zonder g- of t-vorm, zodat we niet de algemene raad kunnen geven om altijd direct de variant zonder **h** te zoeken. Fonetisch gespelde varianten worden telkens met verwijzing naar het hoofdwoord opgenomen. I.v. **Ooft** vindt u dus een verwijzing naar **Hooft**. Ook hypercorrecte spellingen worden afzonderlijk opgevoerd; wie de naam **Hooghe** zoekt, wordt ervan op de hoogte gebracht dat hij de uitleg i.v. **Ooghe** zal vinden. De gebruiker behoeft dus helemaal geen voorkennis om een naam terug te vinden.

We hebben er boven al op gewezen dat we in ons woordenboek nagenoeg alle 'Vlaamse' familienamen en de meeste 'Waalse' familienamen opgenomen hebben. Maar er komen in ons land ook vrij veel Duitse familienamen voor, vaak zelfs al in sterk geadapteerde vorm. In de 18e eeuw — de Oostenrijkse tijd — zijn nl. heel wat Duitstaligen hier gebleven, b.v. Hongerloot, Strypsteen, Sustronck. Maar ook latere Duitse immigranten werden opgenomen, zodra ze een bepaalde frequentie bereikt hebben. Voor de met onze familienamen zo verwante Duitse namen hebben we de drempel vrij laag gehouden, een drietal namelijk. Voor Engelse namen waren we iets strenger, daarvan moesten we er al een vijftal aantreffen. We hebben weinig Italiaanse en Spaanse familienamen vermeld. Toch zijn sommige al sinds de 16e eeuw bij ons ingeburgerd, zodat ze niet over het hoofd gezien konden worden. Slavische familienamen kregen slechts bij hoge uitzondering een plaatsje.

Volgens onze schatting komen in het woordenboek ongeveer 150.000 familienamen voor, vorm-, klank- en spellingvarianten natuurlijk inbegrepen. Elk lemma begint uiteraard met het trefwoord, gevolgd door de varianten, vet gedrukt. De varianten werden zoveel mogelijk in een volgorde opgenomen waaruit de evolutie het beste naar voren komt. We wijzen er wel op dat het hier om taal- en naamkundige varianten gaat, niet om genealogische varianten. De Vlaamse FN Pieters en de Brabantse Peeters kunnen genealogisch nooit met elkaar verwant zijn. Pieters en Peeters hebben wel dezelfde patronymische verklaring en worden daarom samen behandeld. Zo vindt u onder **Daneau** een lange reeks Franse,

Picardische, Naamse en Luiker Waalse varianten, allemaal Romaanse vormen van de bijbelse VN Daniel, maar de bewuste naamdragers kunnen nooit allemaal familie van elkaar zijn. Aan de andere kant is het duidelijk, dat een bewezen genealogische identiteit ook naamkundige identiteit impliceert, ook al zijn de varianten op zuiver taalkundige gronden niet met elkaar te rijmen.

Op het trefwoord — met varianten — volgt een bondige verklaring, waarbij de aanduiding Patr./Metr., BN/BerBN, BerN of PIN telkens de categorie aangeeft. Heel vaak worden twee of meer verklaringen gegeven. Soms zijn dat verlegenheidsverklaringen, omdat het niet helemaal duidelijk is, wat de naam eigenlijk betekent. Bij dergelijke moeilijke of onduidelijke namen worden dan wel eens verschillende mogelijkheden aangeboden, die uiteindelijk wel allemaal onmogelijkheden kunnen blijken te zijn. Maar er zijn ook de echte betekenskruisingen (Deutungskreuzungen). Een **Smets** is werkelijk nu eens een afstammeling (in de genitiefvorm) van **De Smet**, dan weer van **De Mets. Benoit** is natuurlijk de Franse vorm voor de HN Benedictus, maar de componist Peter Benoit (1834-1901) stamt van een Waregemse Mannoot, waarvan ook nakomelingen als Maenhout voortleven. Mannoot werd verdoft tot Menoot en die werd door de bekende wisseling van de bilabialen (m/b) Benoot en bijgevolg begrepen als de Vlaamse, dialectische uitspraak van Benoit en ten slotte als Benoit geboekstaafd. Dergelijke verschuivingen, waarbij vooral vreemde namen zich op bestaande, inheemse enten, komen vaak voor.

De gebruiker zal misschien met enige verwondering opmerken dat vrij veel familienamen uit voornamen worden verklaard. GOTTSCHALD 1938, 179 wees al op dit probleem: "Die wichtigste Frage in der deutschen Familiennamenforschung ist die, inwieweit es zulässig ist, heutige Sippennamen auf altgermanische Namen zurückzuführen. Früher galt es geradezu als eine Ehrenpflicht, dies in möglichst großem Umfang zu tun... Heute ist diese Richtung überwunden, aber die Forschung läuft Gefahr, nun in das Gegenteil umzuschlagen". Dat is inderdaad ook zo gebeurd. Jongere naamkundigen probeerden bij voorbaat patronymische verklaringen uit te sluiten. Maar de waarheid ligt — zoals zo vaak — in het midden. Er zijn vele malen meer patroniemen dan we vermoeden. Dat is ook niet verwonderlijk, want de oudste categorie toenames was die van de patroniemen. In het overbekende Hildebrandslied (ca. 800) heette de held Hildebrand Heribrandszoon en zijn zoon Hadubrand Hildebrandszoon. In IJsland zijn de meeste toenames nog altijd telkens veranderende patroniemen. Dat was ook de toestand in het 19e-eeuwse Scandinavië. Ik ben ervan overtuigd dat heel veel familienamen die vandaag de dag gwl. als bijnamen verklaard worden, eigenlijk in oorsprong patroniemen zijn. Bokken is m.i. zonder de minste twijfel een patroniem en zelfs De Bok kan een later als BN gereïnterpreteerde VN zijn, zoals ook Coene achteraf een lidwoord kreeg en er als een bijnaam ging uitzien.

De gebruiker van dit woordenboek zal wellicht ook de indruk krijgen, dat we

al te vaak een beroep doen op het begrip 'reïnterpretatie', d.w.z. dat de FN een vormwijziging heeft ondergaan, waardoor hij een andere betekenis krijgt. We zijn er evenwel zeker van, dat er in werkelijkheid nog veel meer gevallen zijn waarin de volksetymologie aan de naam een andere dan de oorspronkelijke betekenis gegeven heeft. Na jaren werken met familienamen is het onze grondige overtuiging, dat het er bij familienaamverklaring op aankomt, zoveel namen mogelijk tot één grondvorm terug te brengen. We moeten ons niet afvragen wat Lobbestael of Brunclair kan betekenen, maar wel wat de oorspronkelijke vorm ervan is.

Het valt ook op dat we bij de geo- en topografische familienamen niet over herkomstnamen spreken. Gemakshalve noemen we rechtstreeks de plaatsnaam (PIN) waar de FN op teruggaat. We gebruiken ook de uniforme term PIN voor alle soorten plaatsnamen: namen van streken, steden, gemeenten, dorpen, gehuchten, velden. Gemeentenamen — van voor de fusie — zijn evenwel daaraan te herkennen dat we onmiddellijk erachter en tussen haakjes de naam van de provincie, het departement of het Bundesland vermelden. Gaat het om een gehuchtnaam, dan noemen we de gemeente waar die PIN te situeren is.

Onze verklaringen worden vervolgens zoveel mogelijk geadstrueerd door oude voorbeelden. Hier werken we naar het model van de uitstekende woordenboeken van Brechenmacher en Reaney. Het interessantst zijn de identificaties waarbij de naam van een en dezelfde persoon in twee verschillende vormen voorkomt. Maar oude voorbeelden zijn altijd onontbeerlijk als we een naam met zekerheid willen verklaren. Hadden we van **Potargent** geen oude naamvorm (1300 Paudargent) gehad, dan hadden we de naam ongetwijfeld als 'pot geld' verklaard, i.p.v. 'weinig geld'. Deze oudste vindplaatsen zijn ook genealogisch belangrijk, want ze geven ook de geografische bakermat aan.

Ten slotte volgt soms — waar mogelijk — een literatuuropgave. Zodoende kunnen belangstellenden in het bedoelde artikel of boek meer vernemen dan in een beknopt woordenboekartikel kan worden vermeld.

Om het de gebruiker zo makkelijk mogelijk te maken, hebben we alle afkortingen — niet alleen de bibliografische — samen met de gebruikte vaktermen in één alfabetische lijst ondergebracht. Een klein nadeel hiervan is, dat de gebruikte werken niet allemaal onder de auteursnaam terug te vinden zijn. Ten behoeve van resp. de niet-vakkundige en anderstalige gebruikers hebben we de afkortingen en vaktermen niet alleen verklaard, maar ook vertaald in het Frans, Duits en Engels.

Aangezien we van mening zijn dat eigen Nederlandse namen (exoniemen) voor buitenlandse streken, steden en gemeenten tot het eigen cultuurgood behoren, hebben we in ons woordenboek dan ook deze Nederlandse namen gebruikt. We spreken dus van Atrecht en Neurenberg, niet van Arras of Nürnberg. Om de gebruiker evenwel niet in het ongewisse te laten, geven

we beneden een lijst van deze plaatsnamen met de vertaling ervan.

AFKORTINGEN EN VAKTERMEN

Abréviations et termes techniques — Abkürzungen und Fachausdrücke
Abbreviations and technical terms

A	Provincie Antwerpen - Province d'Anvers - Provinz Antwerpen - Province of Antwerp.
AAM	I.A.L. DIEGERICK, Inventaire analytique et chronologique des chartes et documents appartenant aux archives de l'ancienne abbaye de Messines, Brugge, 1876.
Aarts.	Aartselaar.
AAV	G. DESPY, Inventaire des archives de l'abbaye de Villers, Brussel, 1959.
AB	G. ROGGEMAN, Antwerpen Bevolking. Register inhoudende huysen, propriëtarissen ende huurders anno 1584, Stadsarchief Antwerpen, z.d. Acten en Contracten. RAK, oud SAK.
AC	
A'dam	Amsterdam.
adj.	Adjectief, bijvoeglijk naamwoord - Adjectif - Adjektiv - Adjective.
AEBISCHER	P. AEBISCHER, L'anthroponymie wallonne d'après quelques anciens cartulaires. <i>Bull. Dict. wallon</i> XIII (1924), 73-168.
AERBEYDT	G. AERBEYDT, Roeselaarse persoonsnamen 1540-1550. <i>Jb. Rollariensia</i> IX (1977), 62-102.
Aferesis	Wegvallen van een klank of lettergreep aan het begin van een naam (b.v. Adaem/Daem) - Aphérèse: amputation d'un son ou d'une syllabe à l'initiale d'un nom - Aphäresis: Anlautschwund - Aphaeresis: loss of a sound or a syllable at the beginning of a name.
afl.	Afleiding - Dérivé - Ableitung - Derivative.
Agr.	Oorkonde Abdij Groeninge Kortrijk, RAK - Charte de l'abbaye de Groeninghe - Urkunde der Groeninge-Abtei Kortrijk - Charter of the Abbey of Groeninge.
AKB	J. GRAUWELS, Inventaris van het archief van het kapittel van Borgloon, Brussel, 1971.
ALK	H. COPPENS, Inventaris van het archief van de leenzaal van Kuringen, Brussel, 1976.
Anlaut	Beginklank - Son initial - Anlaut - Initial sound.
ANP	F. DE NAVE, De oudste Antwerpse lijsten van nieuwe poorters (1390-1414). <i>KCG</i> 139 (1973), 67-309.
AP	(F. MELIS - TAEYMANS), Antwerpse poortersboeken 1533-1608, I-III, Antwerpen, 1978.
Apocope	Weglating van een klank op het eind van een naam - Coupure d'un son à la fin d'un nom - Apokope: Auslautschwund - Removal of a sound at the end of a name.
ARA	Algemeen Rijksarchief Brussel - Archives générales du Royaume à Bruxelles - Staatsarchiv in Brüssel - Public Record Office in Brussels.
Ard.	Frans departement Ardennen - Département des Ardennes.
ARNOULD	A.A. ARNOULD, Les plus anciens rôles d'impôt de la ville de Mons (Hainaut). 1281-1299. <i>Mélanges de philologie romane offerts à M. Karl Michaëlsson</i> , Göteborg, 1952, 11-30.
ARNOULD 1956	Les dénombrements de foyers dans le comté de Hainaut (XIVe-XVIe siècle), Brussel, 1956.
ARNOULD 1986	M.A. ARNOULD, Les noms de personne en Hainaut au XVIe siècle. <i>NRO</i> 5/6 (1986), 43-65.
ARY	C. WYFFELS, Analyses de reconnaissances de dettes passées devant les échevins d'Ypres (1249-1291), Brussel, 1991.
ASB	M. GUERARD, Cartulaire de l'abbaye de Saint-Bertin, Parijs, 1840.
ASG	F. LECOMTE, Inventaire analytique des archives de l'abbaye de Saint-Gilles à Liège, Brussel, 1976.

ASH	G. KURTH, Chartes de l'abbaye de Saint-Hubert en Ardenne, Brussel, 1903.
ASM	J. HALKIN - C.G. ROLAND, Recueil de chartes de l'abbaye de Stavelot-Malmedy, Brussel, 1909.
ass.	Assimilatie: Gehele of gedeeltelijke gelijkmaking van twee klanken (b.v. Kersteloot/Kesteloot) - Assimilation: Egalisation partielle ou totale de deux consonnes voisines - Assimilation: Völlige oder partielle Angleichung eines Konsoanten an den benachbarten - Result of two sounds becoming identical or similar, due to the influence of one upon the other.
At.	Aarschot.
AUBRY	M. AUBRY, 4000 Bourgeois de Lille au XIVe siècle, Lille, 1999.
AVB	J. CUVELIER, Cartulaire de l'abbaye du Val-Benoît, Brussel, 1906.
Aw.	Antwerpen - Anvers - Antwerpen - Antwerp.
AZT	A. DE VLAMINCK, Cartulaire de l'abbaye de Zwyyveke-lez-Termonde (1989).
B	Brabant
BACH	A. BACH, Deutsche Namenkunde I. Die deutschen Personennamen, Heidelberg, 1952-53.
BAELDE	L. BAELE, Antroponymie van de poorterslijst van Kortrijk anno 1440, lic.verh. Leuven, 1982.
A. BAERT	A. BAERT, Familienamen uit de 14e en 15e eeuw te Sint-Jans-Molenbeek, lic. verh. Gent, 1960.
C. BAERT	C. BAERT, Oostbrabantsche persoonsnamen uit de XIVde eeuw (ca. 1300-1431), lic. verh. Leuven, 1946.
G.P. BAERT	G.P. BAERT - H. MAES, Persoonsnamen te Deinze en omgeving. <i>O.K. Deinze</i> 30 (1963), 75-106.
BAHLOW	Zie DN, NN.
BAHLOW 1926	H. BAHLOW, Studien zur ältesten Geschichte der Liegnitzer Familiennamen, Liegnitz, 1926.
BAHLOW 1933	H. BAHLOW, Deutsches Namenbuch. Ein Führer durch Deutschlands Familiennamen, Neumünster in Holstein, 1933.
BAHLOW 1953	H. BAHLOW, Schlesisches Namenbuch, Kitzingen/Main, 1953.
Bakernaam	Naam gevormd in kinder- of stameltaal en gekenmerkt door reduplicatie, verkorting en/of verscherping (Poppe). - Nom formé dans le langage de l'enfant et caractérisé par des reduplications, des raccourcissements et/ou des assourdissements - Lallname - Pet-name, characterized by reduplication, shortening and/or devoicing.
BB	Brandenburg.
Bds	<i>Brugge die Scone</i>
BEAUCARNOT	J.-L. BEAUCARNOT, Les noms de famille et leurs secrets, Parijs, 1988.
BEELE	W. BEELE, Studie van de Ieperse persoonsnamen uit de stads- en baljuwsrekeningen 1250-1400, 1975.
BEELE 1959	W. BEELE, Bijdrage tot de studie van de persoonsnamen uit het Ieperse in de XIIIe en XIVe eeuw, lic.verh. Leuven, 1959.
BEELE 1960	W. BEELE, Persoonsnamen te Ieper en omgeving tijdens de 14 ^e eeuw. Enkele identische vormen. <i>MVN</i> 36 (1960), 33-34.
BEELE 1986	W. BEELE, Weerbare mannen te Voormezele anno 1637. <i>Westhoek Jb.</i> 3 (1986), 99-104.
BEI	Beieren - Bavière - Bayern - Bavaria.
BELEMANS	R. BELEMANS, Over Limburgers die niet naar Jan, Pier of Klaas genoemd zijn. <i>Het Dialectenboek</i> 6, Groesbeek, 2001, 253-272.
BerBN	Beroepsbijnaam - Surnom de métier - Mittelbarer Berufsname - Metonymic occupation-name.
BERDEN	M. BERDEN, Bijdrage tot de antroponymie van Tervuren van 1286 tot 1450, lic.verh. Leuven, 1978.
BERGER	Zie NCJ.

BERGER	R. BERGER - R. BOYENVAL - P. BOUGARD, Répertoire des noms de famille du Pas-de-Calais en 1820, Arras, 1960-62.
BERGER, Duden	D. BERGER, Geographische Namen in Deutschland, Duden, 1993.
BerN	Beroepsnaam - Nom de métier - Berufsname - Surname of occupation.
BERNS	J. BERNS, <i>Van Aalbrchtse en Breunesse: Familienamen in Zeeland. Het Dialectenboek 6</i> , Groesbeek, 2001, 211-217.
bet.	Betekenis/betekent - Signification/signifie - Bedeutung/bedeutet - Meaning/means.
Bg.	Brugge - Bruges - Brügge - Bruges.
B.-H.	H. BUITENHUIS - K. HEEROMA, Noordbrabantse herkomstnamen. Bijdr. & Med. Comm. Naamk. ...Kon. Ned. Akademie Wet. A'dam XXVII, Amsterdam, 1972.
Bk.	<i>Biekorf</i> .
BLO	A. VERKOOREN, Inventaire des chartes et cartulaires des Duchés de Brabant et de Limbourg et des Pays d'Outre-Meuse, 8 dln., Brussel, 1910-22.
BN	Bijnaam - Sobriquet - Übername, Spitzname - Nickname.
bnw.	Bijvoeglijk naamwoord - Adjectif - Adjektiv - Adjective.
BO	L. DE MAN, Bijdrage tot een systematisch glossarium van de Brabantse oorkondentaal. Leuvens archief van circa 1300 tot 1550, 1956.
BODY	A. BODY, Etude sur les noms de famille du pays de Liège, Luik, 1880.
BOEKENOOGEN	J.G. BOEKENOOGEN, Namen uit ridderromans als voornamen in gebruik. <i>TNTL</i> 36 (1917), 67-96.
BOILEAU	R. DE LESPINASSE - F. BONNARDOT, Le Livre des Métiers d'Etienne Boileau, Paris, 1879.
BOLSEE	J. BOLSEE, La grande enquête de 1389 en Brabant, Brussel, 1929.
BOONE	M. BOONE, De Gentse verplichte lening van 1492-1493. <i>KCG</i> 147 (1981), 247-305.
BOONE	M. BOONE, Nieuwe teksten over de Gentse draperie: wolaanvoer, productiewijze en controlepraktijken (ca. 1456-1468). <i>KCG</i> 154 (1988), 1-61.
BOUGARD	P. BOUGARD-M. GYSSELING, L'impôt royal en Artois (1295-1302), Leuven, 1970.
Br.	Brabants - Brabançon - Brabantisch - Brabantine.
BRATTÖ 1953	O. BRATTÖ, Studi di antroponimia fiorentina. Libro di Montaperti (An MCCLX), Göteborg, 1953.
BRATTÖ 1955	O. BRATTÖ, Nuovi studi di antroponimia fiorentina. Libro di Montaperti (An MCCLX), Göteborg, 1955.
BRATTÖ 1956	O. BRATTÖ, Notes d'anthroponymie messine. <i>Romanica Gothoburgensia</i> IV, Göteborg, 1956.
BRD	Bondsrepubliek Duitsland - République fédérale d'Allemagne - Bundesrepublik Deutschland - Federal Republic of Germany.
BRECH.	J.K. BRECHENMACHER, Etymologisches Wörterbuch der deutschen Familiennamen, Limburg a.d. Lahn, 1957.
Br.L.	<i>Brabantse Leeuw</i> .
BROCKMÜLLER	H. BROCKMÜLLER, Die Rostocker Personennamen bis 1304, Rostock, 1933.
BROUWER	J.H. BROUWER, Friese familienamen, afgeleid van toponiemen. <i>Anthroponymica</i> XV (1965), 5-28.
BROUWER	L. BROUWER, Specifieke familienamen in Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht. <i>Het Dialectenboek 6</i> , Groesbeek, 2001, 185- 210.
Bs.	Brussel - Bruxelles - Brüssel - Brussels.
BSE	J. BETHUNE, Cartulaire du béguinage de Sainte-Elisabeth à Gand, Brugge, 1883.
BTFG	<i>Belgisch Tijdschrift voor Filologie en Geschiedenis - Revue belge de philologie et d'histoire</i> .
BUITENHUIS	H. BUITENHUIS, Zur Erforschung der Familiennamen in den

- Niederlanden. *Onoma* 21 (1977), 162-169.
- BULENS** G. BULENS, *Bewerking van J. Lindemans' antroponymische dokumentatie (O, P, Q, R, S)*, lic. verh. Leuven, 1969.
- b.v.** bijvoorbeeld - p.e. - z.B. - e.g.
- BW** Baden-Wurtemberg - Baden-Württemberg.
- CAC** I. DE COUSSEMAKER, *Cartulaire de l'abbaye de Cysoing et de ses dépendances*, Rijsel, 1883.
- CACa** J.J. DE SMET, *Cartulaire de l'abbaye de Cambron*, Brussel, 1869.
- CAE** CH. PIOT, *Cartulaire de l'abbaye d'Eename*, Brugge, 1881.
- CAF** E. HAUTCOEUR, *Cartulaire de l'abbaye de Flines*, Rijsel, 1873.
- CAL** L. VAN HOLLEBEKE, *Cartulaire de l'abbaye de Saint-Pierre de Loo de l'ordre de Saint-Augustin 1093-1794*, Brussel, 1870.
- CALUW.** J. CALUWAERTS - H. SIMONART, *Poorters van Brussel 1350-1795. III, 1695-1795*, Leuven, 2000.
- CALUW. 2000** J. CALUWAERTS - L. ELSEVIERS, *Zestiende-eeuwse poorters van Leuven*, Leuven, 2000.
- CAO** H. GOFFINET, *Cartulaire de l'abbaye d'Orval*, Brussel, 1879.
- CAPPELLE** C. CAPPELLE, *Indices op de hoofdcijnsboeken van het Land van waas, Handzame*, 1972.
- CARNOY** A. CARNOY, *Dictionnaire étymologique du nom des communes de Belgique y compris l'étymologie des principaux noms de hameaux et de rivières*, Leuven, 1939-40.
- CARNOY** A. CARNOY, *Origines des noms de communes de Belgique*, Leuven, 1948-49.
- CARNOY 1952** A. CARNOY, *Een blik op het middeleeuws krijgswezen op basis van de anthroponymie. KCTD 26 (1952)*, 31-40.
- CARNOY 1952'** A. CARNOY, *Oude beroepene en Vlaamse familienamen. Hand. Zndl. Mij. Taal- en Lett. en Gesch. 6 (1952)*, 27-38.
- CARNOY 1953** A. CARNOY, *Het Nederlands in de Franstalige studiën over naamkunde. KCTD 27 (1953)*, 181-195.
- CARNOY 1953'** A. CARNOY, *Origines des noms de familles en Belgique*, Leuven, 1953.
- CARNOY 1953''** A. CARNOY, *De namen van de Vlaamse schrijvers. Dietse Warande en Belfort 1953*, 278-281.
- CASAERT** A. CASAERT, *Studie van de persoonsnamen uit Desselgem en Waregem, opgenomen in de Kortrijkse wezerijregisters van de vijftiende eeuw, lic.verh. Leuven, 1985.*
- CASTELAIN** R. CASTELAIN, *Poorters van Oudenaarde (1284-1398) uit Waregem, Wortegem en Anzegem. Jb. De Gaverstreke 1975*, 177-187.
- CASTELAIN 2002** R. CASTELAIN - L. VAN DURME, *Het pacht- en cijnsboek bekend als het Vorwaerden bouck van het Onze-Lieve-Vrouwhospitaal te Oudenaarde (1385-1411)*, Gent, 2002.
- CAZ** C. CALLEWAERT, *Chartes anciennes de l'abbaye de Zonnebeke*, Brugge, 1925.
- CBB** F. CLAES, *Cijnsboek van het begijnhof van Diest (13de-14de eeuw) (Oostbrabantse historische teksten ¾, nr. 11/12)*, St.-Joris-Winge, 1993.
- CBD** J. BROECKAERT, *Cartularium van het begijnhof van Dendermonde*, Dendermonde, 1902.
- CCH** C. CARTON - F. VANDEPUTTE, *Chronique et cartulaire de l'abbaye de Hemelsdaele*, Brugge, 1858.
- CCHt** L. DEVILLERS, *Cartulaire des comtes de Hainaut de l'avènement de Guillaume II à la mort de Jacqueline de Bavière*, Brussel, 1881-96.
- CCL** H. GOFFINET, *Cartulaire de Clairefontaine*, Arlon, 1877.
- CDH** Baron DE REIFFENBERG, *Monuments pour servir à l'histoire des provinces de Namur, de Hainaut et de Luxembourg*, Brussel, 1844. IV. *Cartulaires de Hainaut 1071-1347.*

- CDN** Baron DE REIFFENBERG, Monuments ... Cartulaire de Notre-Dame de Namur 1200-1328. II. Autre cartulaire de Namur 1235-1298. III Chartrier de Namur 1092-1323, Brussel, 1844.
- CDT** A.L.E. VERHEYDEN, Le Conseil des Troubles. Liste des condamnés (1567-1573), Brussel, 1961.
- CG** Corpus-Gysseling: M. GYSSELING, Corpus van Middelnederlandse teksten (tot en met het jaar 1300), Leiden, 1977-1987.
- CH** Confoederatio Helvetica, Zwitserland - Suisse - Schweiz - Switzerland.
- CHA** F. CAMERLINCKX - F. HOLEMANS, Het cijnsboek van de heren van Aarschot 1368-1375, Aarschot, 1993.
- CHRISTMANN** E. CHRISTMANN, Deutsche Familiennamen. Eine Ergänzung zu Dr. H. Bahlows "Deutschen Namenbuch". *Zeitschrift für Namenforschung* 13 (1937), 202-212, 282-293.
- CLAES** Zie ook CBB.
- CLAES 1983** F. CLAES, Familienamen afgeleid van toponiemen uit de streek van Diest. *Nk.* 15 (1983), 129-179.
- CLAES 1985** F. CLAES, Veranderingen van familienamen in Oost-Brabant. *VS* 21 (1985), 529-535.
- CLAES 1986** F. CLAES, Cijnsboeken van de Onze-Lieve-Vrouwekerk van Diest (14de eeuw). Oostbrabantse historische teksten 1986, nr. 2-3.
- CLAES 1993** F. CLAES, Frans klinkende familienamen in het Hageland. *Oost-Brabant* 30 (1993), 145-155.
- CLAES 1999** F. CLAES, Voornamen en ervan gevormde familienamen in Diest tot 1400. *Nk.* 31 (1999), 157-165.
- CLAEYS** J. CLAEYS BOUUAERT, Het necrologium en het obituarium van Eine (ca. 1280 - 15de eeuw). *KCG* 144 (1978), 1-188.
- CLEMEUR** I. CLEMEUR, De persoonsnamen in de oorkonden van het Sint-Elizabethgasthuis te Antwerpen (1226-1400), lic.verh. Leuven, 1983.
- CLM** TH. DE LIMBURG-STIRUM, Cartulaire de Louis de Male, comte de Flandre. Decreten van den grave Lodewyck van Vlaenderen 1348 à 1358, Brugge, 1898-1901.
- CMM** G. DE LHOMEL, Le cartulaire de la ville de Montreuil-sur-Mer, Abbeville, 1904.
- Comp.** Compiègne.
- CORNELIS** M. CORNELIS, Buitenpoortersboek van Geraardsbergen 1765-1795. *LVA* 17 (1965), 85-187. - Buitenpoortersboeken van Geraardsbergen 1396, 1640-65, 1690-1728, 1728-52, 1765-96. *LVA* 19 (1967), 81-196; 20 (1968), 133-256; 22 (1970), 117-204; 23 (1971), 129-240; 24 (1972), 41-147.
- CORN.-VERVLIET** P.J. CORNELISSEN - J.B. VERVLIET, Idioticon van het Antwerpsch dialect, Gent, 1899-1903. Bijvoegsel, Turnhout, 1936, 1938, 1938.
- COTTLE** B. COTTLE, The penguin dictionary of surnames, 1978.
- COUSS.** PH. COUSSEMENT, De poorterij van Menen, Kortrijk, 1971.
- CP** Computus Prebendarum, archief O.-L.-V.-kapittel Kortrijk, RAK - Archives du Chapitre Notre-Dame à Courtrai, RAK - Archiv der Liebfrauenkirche in Kortrijk, RAK - Archives Church of our Lady at Courtrai, RAK.
- CRAEYE** M. CRAEYE, Bijdrage tot de antroponymie van Lo, lic. verh. Leuven, 1981.
- CRN** D.D. BROUWERS, Cens et rentes du comté de Namur au XIIIe siècle, Namen, 1910-11.
- CROENEN** G. CROENEN, Dertig nieuwe Middelnederlandse teksten uit de dertiende eeuw. *TT* 51 (1999), 34--92.
- CROTT 1977** J.H. CROTT, Familiennamen in Limburg. *Limburgs Ts. Genealogie* 5 (1977), 55-56, 93-94.
- CROTT 1979** J.H. CROTT, Herkomstnamen. *Ibid.* 7 (1979), 35-40.
- CROTT 1995** J. CROTT - J. HOEN, Familienamen in *Limburg*. Onze naam: hoe komen

- we eraan en wat betekent hij? Geleen, 1995.
- CSJ** P. BONENFANT, Cartulaire de l'hôpital Saint-Jean de Bruxelles, Brussel, 1953.
- CSP** O.J. THIMISTER, Cartulaire ou Recueil de chartes et documents inédits de l'église collégiale de Saint-Paul, actuellement cathédrale de Liège, Luik, 1878.
- CST** CH. PIOT, Cartulaire de l'abbaye de Saint-Trond, Brussel, 1870.
- CSW** L. DEVILLERS, Chartes du Chapitre de Sainte-Waudru de Mons, Brussel, 1899-1913.
- CV** F. VANDE PUTTE - C. CARTON, Chronicon Vormeselense, Brugge, 1847.
- CVD** J. RUWET, Cartulaire de l'abbaye cistercienne du Val-Dieu (XIIe-XIVe siècle), Brussel, 1955.
- CVT** Cartulaire de la ville de Termonde, Gent, 1876.
- CVY** G. DES MAREZ - E. DE SAGHER, Comptes de la ville d'Ypres, 1913.
- D** Draperie, RAK.
- D.** Duits - Allemand - Deutsch - German.
- DANIELS** W. DANIELS, De naam is... Over namen en naamgeving, Utrecht-Antwerpen, 1992.
- DAUZAT** A. DAUZAT, Dictionnaire étymologique des noms de famille et prénoms de France, Paris, 1945.
- DAUZAT 1925** A. DAUZAT, Les noms de personnes. Origine et évolution, Paris, 1925.
- DAUZAT Et.** A. DAUZAT, Dictionnaire étymologique de la langue française, Paris, 1938.
- DAUZAT 1945** A. DAUZAT, Traité d'anthroponymie française. Les noms de famille de France, Paris, 1945.
- DE B.** J. DE BROUWER, Buitenpoortersboek van Geraardsbergen. *LVA* 6 (1954), 1-109.
- DE BEAUVILLE** G. DE BEAUVILLE, Les noms de famille de France tirés des noms de métiers, de charges et de dignités. *RIO* 5-7 (1953-1955).
- DE BO** L.L. DE BO, Westvlaamsch Idioticon, Gent, 1892.
- DEBR. 1957** F. DEBRABANDERE, Aantekeningen uit de Kortrijkse antroponymie van omstreeks 1400. *MVN* 33 (1957), 7-16.
- DEBR. 1958** F. DEBRABANDERE, Kortrijkse persoosnamen omstreeks 1400, Tongeren/Leuven, 1958.
- DEBR. 1960** F. DEBRABANDERE, Kortrijkse plaatsnamen voor 1400. *LG* 2 (1960), 53-93.
- DEBR. 1962** F. DEBRABANDERE, 13de-eeuwse persoosnamen in de Vier Ambachten. *MVN* 38 (1962), 40-53.
- DEBR. 1964** F. DEBRABANDERE, Kortrijkse persoos- en plaatsnamen in 1366. *LG* 6 (1964), 153-166.
- DEBR. 1969** F. DEBRABANDERE, Zeeuwse voornamen in de 14de eeuw. *Nk.* 1 (1969), 107-118.
- DEBR. 1969'** F. DEBRABANDERE, Voornamen uit de ridderliteratuur. *LG* 11 (1969), 277-287.
- DEBR. 1970** F. DEBRABANDERE, Studie van de persoosnamen in de kasselrij Kortrijk 1350-1400, Handzame, 1970.
- DEBR. 1971** F. DEBRABANDERE, Persoosnamen in het Kortrijkse 1300-1350. *Anthroponymica* XIX, Leuven-Brussel, 1971.
- DEBR. 1971'** F. DEBRABANDERE, Van voornaam tot achternaam, Brugge, 1971.
- DEBR. 1972** F. DEBRABANDERE, Persoosnamenstudie en migratie. *Nk.* 4 (1972), 134-149.
- DEBR. 1973** F. DEBRABANDERE, Het lidwoord in Kortrijkse 14de-eeuwse en moderne familienamen. *KCTD* 47 (1973), 65-80.
- DEBR. 1977** F. DEBRABANDERE, Stallaerts Glossarium van verouderde rechtstermen, III, P-W, Handzame, 1977.
- DEBR. 1979** J. MONBALLYU - F. DEBRABANDERE, "Kortrijkse rechtsaantekeningen" (1319-1402). *Hand. Kon. Comm. v.d. uitgave der oude wetten en*

- verordeningen van België* 28 (1979), 119-267.
- DEBR. 1980** F. DEBRABANDERE, Kortrijkse naamkunde 1200-1300, Kortrijk, 1980.
- DEBR. 1980'** F. DEBRABANDERE, Persoonsnamen in de Leiestreek voor 1200. *LG* 22 (1980), 39-88.
- DEBR. 1984** F. DEBRABANDERE, De d-synkope na ou in West-Vlaanderen. *Nk.* 16 (1984), 57-62.
- DEBR. 1985** F. DEBRABANDERE, Familienamen met -ld- in West- en Oost-Vlaanderen. Hulde-album M. Hoebeke, Gent, 1985, 63-70.
- DEBR. 1995** F. DEBRABANDERE, Adaptatie van gemigreerde familienamen. *KCTD* 67 (1995), 95-112.
- DEBR. 1999** F. DEBRABANDERE, Persoonsnamen in Hulster Ambacht 1300-1400. *KCTD* 71 (1999), 295-490.
- DEBR. 2000** F. DEBRABANDERE, Persoonsnamen in de Kortrijkse baljuwsrekeningen 1385-1400. *KCTD* 72 (2000), 203-412.
- DEBR. 2000'** F. DEBRABANDERE, De namen van de arbeiders aan de Nieuwe Leie Kortrijk 1399. *De Leiegouw* 42 (2000), 247-266.
- DEBR. 2002** F. DEBRABANDERE, Persoonsnamen in de Kasselrij Kortrijk. Tweede helft veertiende eeuw. *KCTD* 74 (2002), 69-330.
- DEBR. 2007** F. DEBRABANDERE, Het woordenboek van de familienamen in België en Noord-Frankrijk. Corrigenda en addenda. *Naamkunde* 37 (2007-2010), 1-9.
- DEBR. 2009** F. DEBRABANDERE, Woordenboek van de familienamen in Zeeland (Internet).
- DEBR. 2012** F. DEBRABANDERE, Mijn familienaam. Waar komt die vandaan? Leuven, 2012.
- DEBRIE** R. DEBRIE - R. BOYENVAL - R. VAILLANT, Répertoire des noms de famille de la Somme en 1849, Amiens, 1972.
- DEBUS** F. DEBUS (ed.), Stadtbücher als namenkundliche Quelle, Main-Stuttgart, 1998.
- DECONINCK** J. DECONINCK - G. GADEYNE, Klapper op de plaats- en persoonsnamen in de oudste wettelijke passeringen van Ronse (1289-1399). *Ann. Gesch. Oudh. Kring Ronse* 16 (1967), 157-198.
- DE FELICE** E. DE FELICE, Dizionario dei cognomi Italiani, Milaan, 1992.
- DE FELICE** E. DE FELICE, Dizionario dei nomi Italiani. Origine, etimologia, storia, diffusione e frequenza di oltre 18.000 nomi, Milaan, 1995.
- DE KEYSER** X. DE KEYSER, Middelnederlandse persoonsnamen in de cijnsgebieden Kampenhout en Erps (1321-1499), lic.verh. Leuven, 1956.
- DELAGRANGE** N. DELAGRANGE, Toponymie van Wakken, lic. verh. Leuven, 1956.
- DE LEEUW** L. DE LEEUW - N. GEIRNAERT, Een fragment van een onbekende zettingslijst voor een verplichte lening te Brugge uit 1296. *KCG* 155 (1989), 25-47.
- DELHAYE** G. DELHAYE, Bijdrage tot de kennis van de Westvlaamse persoonsnamen in de XIVde eeuw, lic. verh. Luik, 1954-55.
- DE MAN** B. DE MAN, Temse: Antroponiemen (1321-1508), lic.verh. Gent, 1978-79.
- DE MAN 1948** L. DE MAN, De bijstelling met "dictus" en het probleem van de vaste familienaam. *MVN* 24 (1948), 25-32.
- DE MAN 1949** L. DE MAN, Middeleeuwse beroeps- en ambachtsnamen te Leuven. *BTFG* 27 (1949), 29-60, 599-631.
- DE MAN 1950** L. DE MAN, Huisnamen in Leuvense familienamen. *MVN* 26 (1950), 81-84.
- DE MAN 1954** L. DE MAN, Vondelingen en hun naamgeving. *MVN* 30 (1954), 54-78.
- DE MAN 1956** L. DE MAN, Vondelingen en hun naamgeving II. Te Brussel. *MVN* 32 (1956), 15-47.
- DE MAN 1958** L. DE MAN, Sociale naamgeving? *ESBr.* 46 (1958), 352-361.
- DE MAN 1959** L. DE MAN, Indirecte beroepsnamen. *BTFG* 37 (1959), 707-714.
- DE MAN 1981** L. DE MAN, Leuvense persoonsnamen naar fysische of geestelijke

	kenmerken. <i>ESBr.</i> 44 (1981), 1-37, 121-160.
Denasalering	Verlies van nasaliteit - Dénasalisation - Entnasalierung - Denasalization.
Dend.	Dendermonde - Termonde.
DENYS	D. DENYS, <i>Toponymie van Roeselare, Roeselare</i> , 1952.
DE POERCK	G. DE POERCK, <i>La draperie médiévale en Flandre et en Artois I-III</i> , Brugge, 1951.
DE POTTER	F. DE POTTER, <i>Geschiedenis der stad Kortrijk, Gent</i> , 1873-76.
DERCON	J. DERCON, <i>Bijdrage tot de studie van de persoonsnamen te Herentals in de 14e en 15e eeuw</i> , lic.verh. Leuven, 1964.
DERY	R. DERY, <i>Bijdragen tot de studie van de Nederlandse persoonsnamen te Luik</i> , lic. verh. Luik, 1955.
DESHAYES	A. DESHAYES, <i>Dictionnaire des noms de famille bretons</i> , Douarnenez, 1995.
DE SMET	J. DE SMET, <i>Bijdrage tot de Gentse huisnamenkunde van de middeleeuwen tot het nieuw regime</i> , lic. verh. Gent, 1954.
DESPY	A. DESPY - MEYER, <i>Les chartes anciennes et les débuts de l'abbaye du Val-Saint-Bernard à Diest</i> . <i>KCG</i> 130 (1964), 111-185.
DE TIER	V. DE TIER, <i>Dialectsporen in Oost-Vlaamse familienamen</i> . <i>het Dialectenboek 6</i> , Groesbeek, 2001, 303-328.
DE TOLLENAERE	J. DE VRIES - F. DE TOLLENAERE, <i>Het Spectrum</i> , 1991.
DEVOS	M. DEVOS, <i>Het landschap in eigennamen</i> . <i>Het Dialectenboek 6</i> , Groesbeek, 2001, 17-53.
DE VRIES	J. DE VRIES, <i>Woordenboek der Noord- en Zuidnederlandse plaatsnamen</i> , Aula, Utrecht-Antwerpen, 1962.
DEVRIESE	F. DEVRIESE, <i>Toponymie van Tielt</i> , doct. diss. Leuven, 1937.
DE WAELE	R. DE WAELE, <i>Inleiding tot de toponymie van het westelijk gedeelte van de provincie Oost-Vlaanderen</i> , lic.verh. Leuven, 1941.
DEWULF 1977	R. L. DEWULF-HEUS, <i>De wezerijakten van de heerlijkheden Ardoos en Ayshove</i> , Brugge, 1977-79.
DEWULF 1980	R. L. DEWULF-HEUS, <i>Wezerijakten en boedelbeschrijvingen van de heerlijkheid Koolkamp</i> , Brugge, 1980.
DEWULF 1980'	R. L. DEWULF-HEUS, <i>Doodhalmen van de heerlijkheden Moorslede & Acquets</i> , Brugge, 1980.
DF	K. DE FLOU, <i>Woordenboek der Toponymie van Westelijk Vlaanderen...</i> , 18 dln., Gent, 1914-38.
DGW	M. BACKHOUSE, <i>Dokumenten betreffende de godsdienststroeibelen in het Westkwartier: Jan Camerlynck en tien zijner gezellen voor de Ieperse vierschaar (1568-1569)</i> , Brussel, 1972.
dial.	Dialect(isch) - Dialecte, -ique - Dialekt(al), Mundart(lich) - Dialect(al).
dim.	Diminutief, verkleinvorm - Diminutif - Diminutiv - Diminutive
Dip.	M. GYSSELING - A.C.F. KOCH, <i>Diplomata Belgica ante annum millesimum centesimum scripta</i> , Brussel, 1950.
diss.	Dissimilatie: differentiëring van twee gelijke medeklinkers (b.v. Willelmus/Willermus) - Dissimilation: différenciation de deux consonnes identiques - Dissimilation: Entähnlichung zweier ähnlicher Konsonanten - Dissimilation: differentiation of two identical consonants.
DITTMAIER	H. DITTMAIER, <i>Ursprung und Geschichte der deutschen Satznamen. Zugleich ein Beitrag zur vergleichenden Namenkunde</i> . <i>Rheinisches Jb. für Volkskunde</i> VII, 7-94.
Dk.	Doornik - Tournai.
DMM	G. DE LHOMEL, <i>Recueil de documents pour servir à l'histoire de Montreuil-sur-Mer 1000-1464</i> , Compiègne, 1907.
DN	H. BAHLOW, <i>Deutsches Namenlexikon. Familiennamen und Vornamen nach Ursprung und Sinn erklärt</i> , Bayreuth, 1967.
DNF	M.-TH. MORLET, <i>Dictionnaire étymologique des noms de famille</i> , Paris, 1991.

DORWARD	D. DORWARD, Scottish surnames, Glasgow, 1995.
DR	Drente.
DRAAIJER	W. DRAAIJER, Persoonsnamen voorkomende in de camenaarsrekeningen van Deventer van 1337-1393. <i>TNTL</i> 36 (1917), 177-197.
DROSDOWSKI	G. DROSDOWSKI, Duden Lexikon der Vornamen, Mannheim-Wien-Zürich, 1974.
DS	P. HANKS - F. HODGES, A dictionary of surnames, Oxford-New York, 1988.
DU CANGE	C. DU CANGE, Glossarium mediae et infimae latinitatis, 10 dln.
DUDEN	R. & V. KOHLHEIM, Duden Familiennamen. Herkunft und Bedeutung, Duden, Mannheim-Leipzig-Wien-Zürich, 2000.
DUPAS	G. DUPAS, Les noms de personnes en Flandre-Artois du XIIIe siècle à nos jours, Duinkerke, 1988.
DUV.	J.-M. DUVOSQUEL, [Lijst weerbare mannen in de kasselrij Waasten]. <i>Mém. Soc. d'hist. de Comines-Warneton</i> 24 (1994).
DUVOSQUEL	J.-M. DUVOSQUEL, Le plus ancien compte de l'église de Comines (1508-1513). <i>GOKK</i> 48 (1981), 107-199.
e.	Eeuw - Siècle - Jahrhundert - Century.
E.	Engels - Anglais - Englisch - English.
EBB	D. VAN DOOREN - J. MOORS, Une enquête, en matière d'hérésie, dans le ban de Baelen en 1565. <i>KCG</i> 114 (1949), 137-168.
EBELING	R.A. EBELING, Opmerkingen over het element -houwer in Nederlandse familienamen. <i>Nk.</i> 20 (1988), 133-138.
EBELING 1993	R.A. EBELING, Voor- en familienamen in Nederland. Geschiedenis, verspreiding, vorm en gebruik, Den Haag, 1993.
E.E.	E.E.-G.K., Die Luxemburger und ihre Familiennamen. Geschichte und Herkunft der Familiennamen der Luxemburger, Luxemburg, Statec-RTL, 1984.
EICHLER	H. EICHLER - H. WALTHER, Städtenamen der DDR, Leipzig, 1986.
EKWALL 1947	E. EKWALL, Early London personal names, Lund, 1947.
EKWALL 1951	E. EKWALL, Two early London Subsidy Rolls, edited with an introduction, commentaries, and indices of taxpayers, Lund, 1951.
EKWALL 1974	E. EKWALL, The concise Oxford dictionary of English Place-names, Oxford, 1974.
EML	E. MACLYSAGHT, The surnames of Ireland, Dublin, 1991.
Epenthesis	Invoeging van een klank in een woord (afl. epenthetisch) - Epenthèse: insertion d'un phonème non étymologique - Epenthesis: Einschaltung eines unetymologischen Lautes - Epenthesis: insertion of a sound within a word.
ES	Eigen Schoon.
ESBR.	<i>Eigen Schoon en de Brabander.</i>
evtl.	Eventueel - Eventuel(ement) - Eventuell - Possible, -ly.
F	Frankrijk - France - Frankreich - France.
F.C.	F. CLAES (med.).
FELLER	J. FELLER, Notes d'anthroponymie. <i>KCTD</i> 4 (1930), 245-262.
FELLER 1912	J. FELLER, Les origines et la signification des noms propres de personnes spécialement en pays wallon. <i>Notes de philologie wallonne</i> , Liège-Paris, 1912, 115-130.
fem.	Vrouwelijk - Féminin - Weiblich, feminin - Feminine.
FEW	W. VON WARTBURG, Französisches etymologisches Wörterbuch, Tübingen-Basel, 1948-1985.
fig.	Figuurlijk - Au sens figuré - Figürlich, bildlich - Figurative(ly).
FINSTERWALDER	K. FINSTERWALDER, Tiroler Familiennamenkunde, Innsbruck, 1994.
FL	Friesland - Frise - Friesland.
FLUTRE	L.F. FLUTRE, Table des noms propres avec toutes leurs variantes figurant dans les romans du moyen âge écrits en français ou en provençal, actuellement publiés ou analysés, Poitiers, 1961.

FLW	A. VAN GEERTSOM, Familienamen uit het Land van Waas. <i>Ann. Oudh. Kr. Land van Waas</i> 40 (1955), 209-322.
Fm.	E. FÖRSTEMANN, Altdeutsches Namenbuch. I. Personennamen, Bonn, 1900.
FN	Familienaam - Nom de famille - Familienname - Surname.
FORSSNER	TH. FORSSNER, Continental-Germanic personal names in old and middle English times, Uppsala, 1916.
Fr.	Frans - Français - Französisch - French.
FRANS	A. FRANS, Bijdrage tot de studie van de persoonsnamen te Lier in de 14 ^e en 15 ^e eeuw, lic.verh. Leuven, 1967.
FRANSSON	G. FRANSSON, Middle English surnames of occupation 110-1350, Lund, 1935.
FST	W. BENARY, Zwei altfranzösische Friedensregister der Stadt Tournai (1271-1280). <i>Rom. Forschungen</i> XXV, 1 (1908).
FSV	V. HELLFRITZSCH, Familiennamenbuch des sächsischen Vogtlandes, Berlin, 1992.
FVW	N. VAN WIJK, Franck's etymologisch woordenboek der Nederlandsche taal, 's-Gravenhage, 1912, 1949. - C.B. VAN HAERINGEN, Supplement, 1936.
freq.	Frequent - Fréquent - Häufig - Frequent.
FV	Frans-Vlaanderen - La Flandre française - Französisch Flandern - French Flanders.
FWF	W. VAN HILLE, Familles de Westflandre, Brugge, 1961-74.
G	Gelderland - La Gueldre - Geldern, Gelderland.
GADEYNE	G. GADEYNE, Oorkonden betreffende Ronse in het archief van het kathedraalkapittel van Doornik. <i>Ann. Gesch. Oudh. Kr. Ronse</i> 1970, 103-122.
GAD. II	G. GADEYNE, Inventarissen van archieven van kerkfabrieken. II. Kapittelkerk en parochiekerken van Ronse, Brussel, 1979.
GAILLIARD	L. GILLIODTS-VAN SEVEREN, Inventaire des archives de la ville de Bruges. Table des noms de familles, table des noms de lieux et glossaire flamand par E. Gailliard, Brugge, 1883-85.
GALLANT	P. GALLANT, Toponimie van Wervik, Wervik, 1963.
GAUBL.	V. GAUBLOMME, Familienamen uit de charters der kartuize van St.-Martens-Lierde. <i>LVA I-III</i> (1949-1951).
GAUBL. 1971	V. GAUBLOMME, Persoonsnamen uit het pachtregister van het hospitaal te Aalst 1589-1672. <i>LVA</i> 23 (1971), 55-73.
GAUBL. 1974	V. GAUBLOMME, Persoonsnamen en toponiemen uit het rentenboek anno 1494 van de Kartuize Sint-Martens-Bos te Sint-Martens-Lierde. <i>LVA</i> 26 (1974), 97-123.
Gb.	Geraardsbergen - Grammont.
GB	Groot-Brittannië - Grande-Bretagne - Großbritannien - Great Britain.
gen.	Genitief - Génitif - Genitiv - Genitive.
Germ.	Germaans - Germanique - Germanisch - Germanic.
GERMAIN	J. GERMAIN, Les prénoms à Namur de 1491 à 1699. <i>KCTD</i> 60 (1987), 23-81.
GERMAIN	Zie J. G.
GERMAIN 1993	J. GERMAIN, Ska - Sanzot - Genette - Therasse - Pessleu. <i>De la Meuse à l'Ardenne</i> 17 (1993), 75-81.
GESSLER	J. GESSLER, Oude Hasseltse familienamen. <i>Anthroponymica</i> II, Leuven, 1950.
GF	E. SCHRAEPEN - M. DE BONT, Geelse familienamen. <i>Jb. Vrijheid en Land van Geel</i> 16 (1979), 127-140.
GH	Groothertogdom Luxemburg - Grand-Duché de Luxembourg - Großherzogtum Luxemburg - Grand Duchy of Luxembourg.
GHIJSEN	Ha.C.M. GHIJSEN, Woordenboek der Zeeuwse dialecten, Den Haag, 1964.

- A. GHIJSEN** A. GHIJSEN, Anthroponymie van Hasselt van 1232 tot 1499, lic. verh. Leuven, 1947.
- GHYSEN** M.H. GHYSEN, Anthroponymie van Sint-Truiden van 1250 tot 1500, lic.verh. Leuven, 1954.
- GN** C. TAVERNIER-VEREËCKEN, Gentse naamkunde van ca. 1000 tot 1253. Een bijdrage tot de kennis van het oudste Middelnederlands, (Brussel), 1968.
- GND** D. BERGER, Geographische Namen in Deutschland. Herkunft und Bedeutung der Namen von Ländern, Städten, Bergen und Gewässern, Duden Taschenbüchern 25, 1993.
- GOD.** F. GODEFROY, Dictionnaire de l'ancienne langue française et de tous ses dialectes du IX au XV siècle, 10 dln., Paris, 1880-1902.
- GOEMINNE** L. GOEMINNE, Oude plaats- en persoonsnamen te Kruishoutem. *O.Kr. Oudenaarde* 11 (1954-58), 203-240.
- GOEMINNE** F. GOEMINNE, De persoonsnamenstudie in 1991-1992. *KCTD* 66 (1994), 23-46.
- GOOSSENS** J. GOOSSENS, Naar een Nederlandse familienaamgeografie? *Nk.* 10 (1978), 213-233.
- GOKK** *Handelingen Kon. Geschied- en Oudheidkundige Kring Kortrijk.*
- GOR.** F. GORISSEN, Namenkundliche Notizen aus den Schöffenprotokollen von 's-Hertogenbosch. *Nk.* 4 (1972), 49-52.
- GORISSEN** J. GORISSEN, Toponymie van Rumbeke, lic.verh. Leuven, 1938.
- GOSEN** C.T. GOSEN, Petite grammaire de l'ancien Picard, Paris, 1951. - Grammaire de l'ancien Picard, Paris, 1976.
- GOTTSCHALD** M. GOTTSCHALD, Deutsche Namenkunde. Unsere Familiennamen. Fünfte verbesserte Auflage mit einer Einführung in die Familiennamenkunde von Rudolf Schützeichel, Berlin-New York, 1982.
- GOTTSCHALD 1938** M. GOTTSCHALD, Die deutschen Männernamen des 12.-14. Jahrhunderts. *Zs. f. Namenforschung* 14 (1938), 174-198, 282-301.
- GOTTSCHALD 1954** M. GOTTSCHALD, Deutsche Namenkunde. Unsere Familiennamen nach ihrer Entstehung und Bedeutung, Berlin, 1954.
- GPM** M. KOCKEN, De gekochte poorters van Mechelen (1400-1795), Handzame, 1975.
- GPO** P. VAN BUTSELE, Het groot poortersboek van Oudenaarde of Poortersbouc der Stede en Caele van Audenaerde (a° 1288-a° 1550), Handzame, 1977.
- GR** Groningen - Groningue.
- Gr.** Grieks - Grec - Griechisch - Greek.
- GRANDSAIGNES** R. GRANDSAIGNES D'HAUTERIVE, Dictionnaire d'ancien français, Paris, 1947.
- GRAUWELS 1978** J. GRAUWELS, Het Loons leenregister van Arnold van Hornes (1379-1389). *Het Oude Land van Loon* 33 (1978), 53-185.
- GRAUWELS 1981** J. GRAUWELS, Het Loonse leenregister van Jan van Beieren (1390-1413). *Ibid.* 36 (1981), 5-149.
- GRÜNERT** H. GRÜNERT, Die altenburgischen Personennamen. Ein Beitrag zur mitteldeutschen Namenforschung, Tübingen, 1958.
- GSB** A. VAN WERVEKE, Gentse stads- en baljuwsrekeningen (1351-1364), Brussel, 1970.
- GUYOT** E. GUYOT, Nouveau dictionnaire des communes, hameaux, charbonnages, carrières, mines, châteaux, fermes, etc. du royaume de Belgique, Brussel, s.d.
- gwI.** Gewoonlijk - Normalement, ordinairement - Gewöhnlich - Usually.
- GYSS.** M. GYSSELING, zie ook BOUGARD, CG, Dip., TW, VERHULST.
- GYSS. 1950** M. GYSSELING, Toponymie van Oudenburg, Tongeren, 1950.
- GYSS. 1954** M. GYSSELING, Gent's vroegste geschiedenis in de spiegel van zijn plaatsnamen, Antwerpen-Brussel-Gent-Leuven, 1954.
- GYSS. 1956** M. GYSSELING, Overzicht van de toponymie van Waasland. *MVN* 32

- (1956), 91-100.
- GYSS. 1963** M. GYSSELING - P. BOUGARD, L'onomastique calaisienne à la fin du 13e siècle. *Anthroponymica* XIII, Leuven-Brussel, 1963.
- GYSS. 1963'** M. GYSSELING, Het oudste register van wettelijke passeringen van Eksaarde (1349-1360). *KCTD* 37 (1963), 57-147.
- GYSS. 1964** M. GYSSELING - A. VERHULST, Het oudste goederenregister van de Sint-Baafsabdij te Gent (Eerste helft XIIIe eeuw), Brugge, 1964.
- GYSS. 1966** M. GYSSELING, Overzicht van de Noordnederlandse persoonsnamen tot 1225. *Anthroponymica* XVI, Leuven- Brussel, 1966.
- GYSS. 1971** M. GYSSELING, Een volkstelling te Oostakker en Meulestede in 1709. *Anthroponymica* XX, Leuven-Brussel, 1971.
- GYSS. 1999** M. GYSSELING † - F. DEBRABANDERE, Persoonsnamen in de Vier Ambachten 14e en 15e eeuw. *KCTD* 71 (1999), 491-588.
- GYSS. 1999'** M. GYSSELING † - F. DEBRABANDERE, Vroegmiddeleeuwse persoonsnamen. *Nk.* 31 (1999), 87-135.
- H** Henegouwen - Hainaut - Hennegau - Hainault.
- HAES.** R. HAESERYN, De namen van de personen uit Dietse gebieden die in het "Liber Inventarius" (a^o 1281) van de Gentse Sint-Pietersabdij voorkomen, doct. diss. Gent, 1962.
- HAES. 1954'** R. HAESERYN, Onomastische studie van het Liber Inventarius (a^o 1281) van de Sint-Pietersabdij te Gent, verh. KVA Gent, 1954.
- HAES. 1954''** R. HAESERIJN, Bijnamen in de oudste rekening van Aardenburg a^o 1309-1310. *VMKVA* 1954, 109-174.
- HAES. 1957** R. HAESERIJN, De waarde van een 13e-eeuws renteboek voor de kennis van de middeleeuwse persoonsnamen. *MVN* 33 (1957), 67-78.
- HAES. 1957'** R. HAESERIJN, Bouwstoffen tot de geschiedenis van de Vlaamse persoonsnamen in de 13e eeuw. *VMKVA* 1957, 309-341.
- HAES. 1958** R. HAESERIJN, 13de-eeuwse persoonsnamen te Mariakerke. Album Edg. Blancquaert, Tongeren, 1958, 445-453.
- HAES. 1959** R. HAESERYN, De verspreiding van een ingweonisme: de namen op - dei. *TT* 11 (1959), 168-173.
- HAGSTR.** ST. HAGSTRÖM, Kölner Beinamen des 12. und 13. Jahrhunderts, Uppsala, 1949, 1980.
- C. HANTON** Les noms de famille d'origine religieuse dans le Brabant wallon. *Revue d'histoire religieuse du Brabant wallon* 13 (1999), 239-251.
- Haploglogie** Verlies van een syllabe - Chute d'une syllabe - Verlust einer Silbe - Loss of a syllable.
- Har.** Harelbeke.
- HARTIG** J. HARTIG, Die münsterländischen Rufnamen im späten Mittelalter. *Niederdeutsche Studien* 14, Köl-Graz, 1967.
- Hb.** Hamburg - Hambourg - Hamburg.
- HB** H. VANGASSEN, Bouwstoffen tot de historische taalgeografie van het Nederlands, Hertogdom Brabant, 1952.
- HEKKET** B.J. HEKKET, Oost-Nederlandse familienamen. Hun ontstaan en betekenis, Enschede, 1996.
- HELSEN 1944** J. HELSEN, Toponymie van Noorderwijk, Tongeren, 1944.
- HELSEN 1978** A.M. & J. HELSEN, Gehuchtnamen in de Antwerpse Kempen, Leuven, 1978.
- HEND.** K. HENDRICKX, Bijdrage tot de anthroponymie van Tienen 1500-1501, 1646-1654, lic.verh. Leuven, 1979-80.
- HENNO** C. HENNO, Bijdrage tot de anthroponymie van Leuven (1555-1575), lic. verh. Leuven, 1981.
- Her.** Herentals.
- HERB.** J. HERBILLON, Un nouveau traité sur les noms de famille belges. *LVL* 1954-1987.
- HERB. 1947** J. HERBILLON - A. STEVENS, Toponymes hesbignons. V. Identifications. *KCTD* 21 (1947), 49-84.

- HERB. 1948** J. HERBILLON, Dérivés ancien-wallons en *-ellu* de noms de profession. *Dialectes belgo-romans* 7 (1948-49), 159-169.
- HERB. 1951** J. HERBILLON, Albert Dauzat et son nouveau dictionnaire anthroponymique. *LVL* 1951.
- HERB. 1952** J. HERBILLON, Hypocoristiques masculins à suffixe féminin au pays de Liège. *Mélanges de phil. Michaëlsson, Göteborg*, 1952, 256-263.
- HERB. 1953** J. HERBILLON, Noms de famille wallons. *LVL* 100 (1953), 185-196.
- HERB. PSR** J. HERBILLON, Noms de famille malmédiens. *PSR* 6 (1967), 34-47.
- HERB. 1974** J. HERBILLON, Noms de famille Delacre, Diongre, Lebacq et autres romanisations. *VW* 48 (1974), 175-176.
- HERB. 1979** J. HERBILLON, Les noms de famille Sanspoux, Soxhelet, Stiernet, Taminiaux, Tonglet. *Dial. de Wallonie* 7 (1979), 23-30.
- HERB. 1986** J. HERBILLON, Les noms des communes de Wallonie, Brussel, 1986.
- HERMANS** J. HERMANS, 15de-eeuwse inwoners van Vorst onder het hof vander Galen, Tessenderlo, 1989.
- HERZ** L. HERZ, Dictionnaire étymologique de noms de famille français d'origine étrangère et régionale avec l'étymologie de quelques noms étrangers célèbres, Parijs, 1997.
- HEUPGEN** P. HEUPGEN, Le rôle de la Taille de Mons de 1365. *Ann. du Cercle arch. de Mons LV*, 41-95.
- HM** C. BUVE, Hagelandsche matronymieken of geslachtsnamen komend van een vrouwen naam. *Hagelandsche Gedenkschriften* 3 (1909), 151-178.
- HN** Heiligen naam - Nom de saint - Heiligenname - Saint's name.
- HOEBEKE** M. HOEBEKE, De middeleeuwse oorkondentaal te Oudenaarde. 13^e eeuw - □1500 (Spelling en Klankleer), Gent, KVA, 1968.
- HOEKSTRA** J.F. HOEKSTRA, Woordenlijst van de aardrijkskundige namen in Nederland, Amsterdam, z.d.⁵.
- HOS** J. LAUWERYS, Hoogstratens oudste schepenbrieven (1315-1480), Hoogstraten, 1958.
- HS** Hessen - Hesse - Hessen.
- Ht.** Hasselt.
- HUGUET** E. HUGUET, Dictionnaire de la langue française du seizième siècle, Paris, 1925-1967.
- HUIZINGA** A. HUIZINGA, Encyclopedie van namen. Een vraagbaak over de afkomst van onze Nederlandse en Vlaamse familie- en geslachtsnamen, Amsterdam, 1955. - Huizinga's complete lijst van namen. Vraagbaak voor de afkomst van de Nederlandse en Vlaamse familienamen, Baarn, 1998.
- HUYS** P. HUYS, Een Deinse poorterslijst 1500-1526. *VS* 25 (1989), 484-8.
- HUYSENTRUYT** A. HUYSENTRUYT, Vlaamse Stam en Naamkunde. *VS* 12 (1976), 273-280.
- Hypercorrectie** Regressiefout, een fout die ontstaat door een (verkeerde) poging om de correcte vorm te herstellen - Hypercorrection, fausse régression - Hyperkorrekte Form - Hypercorrection.
- IAG** D. VAN OVERSTRAETEN, Inventaire des archives de l'abbaye de Ghislenghien, Brussel, 1976.
- IAY** I.L.A. DIEGERICK, Inventaire analytique et chronologique des chartes et documents appartenant aux archives de la ville d'Ypres, Brugge, 1853-64.
- ICC** Inventaire des archives des chambres des comptes, Brussel, 1837-1931.
- ICKX** J. ICKX, Persoonsnamen uit Leuvense bronnen van □1250 tot 1356, lic. verh. Leuven, 1963.
- ICM** L. VERRIEST, Inventaire du fonds de la cour des mortemains de Hainaut, Brussel, 1915.
- Ing.** Ingelmunster.

Ingw.	Ingweoons: Noordzeegermaans, Kustgermaans - Ingévon - Ingväonisch - Inguaeonic.
INSTALLÉ	H. INSTALLÉ, Een cvijnsboek (1451-□1525) op privé-erven over de openbare weg te Mechelen. <i>Hand. Kon. O. Kr. Oudh. Lett. & Kunst Mech.</i> 82 (1978), 133-172.
IOT	H. BAILLIEN, Chronologische inventaris der oorkonden van het St.-Jacobsgasthuis te Tongeren (1233-1619), Brussel, 1958.
Ip.	Ieper - Ypres - Ypern - Ypres.
ISB	Inventaire sommaire des archives communales antérieures à 1790. Ville de berguies, Rijsel, 1879.
ISC	E. PONCELET, Inventaire analytique des chartes de la collégiale de Sainte-Croix à Liège, Brussel, 1911.
ISP	E. PONCELET, Inventaire analytique des chartes de la collégiale de Saint-Pierre à Liège, Brussel, 1906.
It.	Italiaans - Italien - Italienisch - Italian.
i.v.	In voce, op dat woord - voir ce mot - sub voce, unter Wort - sub voce, under the word.
IVL	Inventaire chronologique et analytique des chartes et autres documents sur parchemin appartenant aux archives de la ville de Louvain 1164-1793, Leuven, 1873.
Izg.	Izegem.
JACOBS	J. JACOBS, Het Westvlaamsch van de oudste tijden tot heden, Groningen, 1927.
JACOBS 1911	J. JACOBS, Vergelijkende klank- en vormleer der middelvlaamsche dialecten. I. Klankleer, Gent, 1911.
JACOBSSON	H. JACOBSSON, Etudes d'anthroponymie lorraine. Les bans de tréfonds de Metz (1267-1298), Göteborg, 1955.
JAM.	A. JAMEES, Brugse poorters I, 1281-1417, Handzame, 1974.
JAM. II	A. JAMEES, Brugse poorters opgetekend uit de stadsrekeningen II, 1418-1478, Handzame, 1980.
Jb.	<i>Jaarboek - Annales - Jahrbuch - Year-book.</i>
J.D.	J. DESREUMAUX, Leidens weg op. Immigranten uit Vlaanderen in Leiden op het einde van de 16de eeuw, Roeselare, 1992.
JEUR.	R. JEURISSEN, Bewerking van J. Lindemans' antroponymische dokumentatie (H, I, J), lic. verh. Leuven, 1969.
J.G.	J. HERBILLON - J. GERMAIN, Dictionnaire des noms de famille en Belgique romane et dans les régions limitrophes, Brussel, 1996.
JOCH.	K. JOCHEMS, De persoonsnamen uit het oorkondenboek der Witte-reenabdij van Sint-Michiels te Antwerpen (1124-1283), lic. verh. Leuven, 1964.
JODOGNE	O. JODOGNE, Répertoire belge des noms de famille. I. Arrondissement de Nivelles. II. Arrondissement de Liège, Leuven-Brussel, 1956-1964.
JOOS	A. JOOS, Waasch idioticon, Gent-Sint-Niklaas, 1900.
JOOSEN	H. JOOSEN, De oudste stadsrekening van Mechelen (1311-1312). <i>Studia et Documenta Mechliniensia I</i> , Mechelen, 1982.
JVO	J. VAN OVERSTRAETEN, Wat betekent mijn familienaam? <i>De (Auto)toerist</i> 1953-1982; <i>VS</i> 18-23 (1982-1987).
KALBOW	W. KALBOW, Die germanischen Personennamen des altfranzösischen Heldenepos und ihre lautliche Entwicklung, Halle, 1913.
KAUFMANN	H. KAUFMANN - E. FÖRSTEMANN, Altdeutsche Personennamen. Ergänzungsband, München, 1968.
KCG	<i>Handelingen Koninklijke Commissie voor Geschiedenis.</i>
KCTD	<i>Handelingen van de Koninklijke Commissie voor Toponymie en Dialectologie.</i>
Kh.	Kampenhout.
KILIAAN	C. KILIANUS, Etymologicum Teutonicae linguae sive dictionarium Teutonico-Latinum, Antwerpen, 1599.

- KITS** H.W.M.J. KITS Nieuwenkamp, Nederlandsche familiewapens, Arnhem, 1975.
- KNORR** W. KNORR, Die Familiennamen des Fürstentums Lübeck, Eutin, 1876-82.
- KPM** G.D. FRANQUINET, Beredeneerde inventaris der oorkonden en bescheiden van het klooster der predikheren te Maastricht, berustende op het provinciaal archief van Limburg, Maastricht, 1880.
- KR** Kasselrijrekeningen Kortrijk, ARA Rekenkamer 42.890-7 - Comptes de Châtellenie de Courtrai, ARA, Chambre des Comptes 42.890-7 - Rechnungen der Burggrafschaft Kortrijk - Accounts of the Castellany of Courtray.
- KSG** G.D. FRANQUINET, Beredeneerde inventaris der oorkonden en bescheiden van het adelijk (sic) klooster St.Gerlach, berustend op het provinciaal archief van Limburg, Maastricht, 1877.
- Ktr.** Kortrijk - Courtrai - Kortrijk - Courtray.
- KVA** (Verslagen en Mededelingen van de) Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde, Gent.
- KW** Klapper op de "Parckemynen Index" van de Kortrijkse Weeskamer, Oostende, 1973.
- KW II** R. VANCRAEYNEST, Klapper op de "Parckemynen Index" van de Kortrijkse Weeskamer. II. Kasselrij Kortrijk, Oostende, 1976.
- L** Provincie Belgisch-Limburg - Province du Limbourg belge - Provinz Limburg (Belgien) - Province of Limburg (Belgium). Ook: Limburgs - aussi: limbourgeois - auch: limburgisch - also: Limburg dialect.
- LAES** H. LAES, Bijdrage tot de studie van de persoonsnamen te Heers (1377-1633), lic.verh. Leuven, 1977.
- LANGLOIS** E. LANGLOIS, Table des noms propres de toute nature compris dans les chansons de geste, Paris, 1904.
- Lat.** Latijn(s) - Latin - Latein(isch) - Latin.
- LECHANTEUR** J. LECHANTEUR, Notes sur quelques noms de famille wallons. *KCTD* 75 (2003), 113-171; 79 (2007), 99-124.
- LEENEN** J. LEENEN, De schrijfwijze van de aanlopen *de* en *van* in geslachtsnamen. *Anthroponymica* XI, Leuven-Brussel, 1959.
- LE MENN** G. LE MENN, Les noms de famille les plus portés en Bretagne, Spezet, 1993.
- LENAERTS** P. LENAERTS, Bewerking van J. Lindemans' antroponymische documentatie (U, V, W), lic.verh. Leuven, 1969.
- LENGLEZ** M. LENGLEZ, Bijdrage tot de kennis van de Sint-Truidense persoonsnamen in de XVde, XVIde eeuw, lic.verh. Luik, 1962.
- LENOIR** M.CHR. LENOIR, 150 jaar (1289-1439) persoonsnamen uit de taalgrensgemeente Ronse sociolinguïstisch benaderd, lic.verh. Gent, 1990.
- Leuv.Bijdr.** *Leuvense Bijdragen*.
- LEYS** O. LEYS, Bijdrage tot de studie van de persoonsnamen in een deel van Maritiem Vlaanderen (1260-1360), lic.verh. Leuven, 1949.
- LEYS 1951-52** O. LEYS, Vlaamse bijnamen voor 1225. *MVN* 27 (1951), 109-120; 28 (1952), 61-67.
- LEYS 1952'** O. LEYS, Onze doopnamen omstreeks 1300. *Bk.* 53 (1952), 13-21, 34-40, 60-66, 88-90, 220-5, 258-263.
- LEYS 1953** O. LEYS, De anthroponymie van een 14^e-eeuws Renteboek uit Maritiem-Vlaanderen. *MVN* 29 (1953), 125-146.
- LEYS 1954** O. LEYS, Romaanse leenwoorden in de Westvlaamse naamgeving tot 1225. *MVN* 30 (1954), 149-169.
- LEYS 1956** O. LEYS, Sporen van vokaalbreking en stembandocclusief in de Zuidnederlandse naamkunde. *KCTD* 30 (1956), 45-62.
- LEYS 1957'-59'** O. LEYS, De bij- en beroepsnamen van Germaanse oorsprong in de Westvlaamse oorkonden tot 1225. *MVN* 33 (1957), 105-125; 34 (1958), 147-158; 35 (1959), 83-98, 139-157.

- LEYS 1958** O. LEYS, La substitution des noms chrétiens aux noms préchrétiens en Flandre Occidentale avant l'an 1225. Actes et Mém. du Ve Congrès Int. Sc. Onom. I, Salamanca, 1958.
- LEYS 1959** O. LEYS, De oudste vrouwennamen in Zuid-Nederland. Bijdr. en Med. Naamkundecomm. Kon. Ndl. Akademie Wet. Amsterdam XIV, Amsterdam, 1959, 5-28.
- LEYS 1960** O. LEYS, De wisseling v/g, f/ch in het Nederlands en de verwante talen. *MVN* 36 (1960), 125-150.
- LEYS 1962** O. LEYS, Debruin, Dewit contra Debruine, Dewitte. Een kwestie van dialectgeografie en taalstructuur. *MVN* 38 (1962), 20-29.
- LEYS 1965** O. LEYS, De eigenaam als linguïstisch teken. *MVN* 41 (1965), 1-81.
- LF** A. MARYNISSSEN, Limburgse familienamengeografie. *Nk.* 26 (1994), 243-299.
- LG** *De Leiegouw.*
- lic. verh.** Licentiaatsverhandeling, doctoraalscriptie - Mémoire de licence, - de maîtrise - Diplomarbeit - Licentiate's dissertation.
- LIEVENS** R. LIEVENS, Buitenpoorters van Aalst, Haaltert, 1988.
- LIEVEVROUW** L. LIEVEVROUW-COOPMAN, Gents woordenboek, Gent, 1950.
- LIND.** J. LINDEMANS, Bijdragen tot de geschiedenis en de beteekenis van de Vlaamsche persoonsnamen, Turnhout, 1944.
- LIND. 1930** J. LINDEMANS, Toponymie van Opwijk, Brussel, 1930.
- LIND. 1931** J. LINDEMANS, De planten in de Zuid-West-Brabantsche toponymie. *KCTD* 5 (1931), 203-236.
- LIND. 1940** J. LINDEMANS, Het praefix ver in familienamen. *KVA* 1940, 263-276.
- LIND. 1941** J. LINDEMANS, Onomastiek in dienst van de literatuurgeschiedenis. *KVA* 1941, 507-521.
- LIND. 1941'** J. LINDEMANS, Plaats- en persoonsnamen in oude cijnsboeken. Proeve van bewerking naar het Renteboek der St. Baafsabdij te St.-Lievens-Houtem (XVe eeuw). *Top.* VIII, Leuven-Brussel, 1941.
- LIND. 1946** J. LINDEMANS, Familienamen uit het Aalsterse. *MVN* 22 (1946), 49-58.
- LIND. 1946'** J. LINDEMANS, Op zoek naar methode bij de studie van de familienamen. *KVA* 1946, 23-42.
- LIND. 1947** J. LINDEMANS, Het inleidend lidwoord bij familienamen. *MVN* 23 (1947), 12-20.
- LIND. 1947'** J. LINDEMANS, Brabantse persoonsnamen in de XIIIe en XIVe eeuw. *Anthroponymica* I, Leuven-Brussel, 1947.
- LIND. 1947''** J. LINDEMANS, Voornaamwoordelijke bijwoorden in de toponymie. *KCTD* 21 (1947), 217-224.
- LIND. 1949** J. LINDEMANS, De familienamen op -baard. *MVN* 25 (1949), 53-58.
- LIND. 1950** J. LINDEMANS, Over de invloed van enige vorstinnennamen op de naamgeving in de middeleeuwen. *KVA* 1950, 99-106.
- LIND. 1952** J. LINDEMANS, Toponymie van Asse, Tongeren, 1952.
- LIND. 1953** J. LINDEMANS, De dieren in onze oudste Germaanse naamgeving. *KVA* 1953, 373-386.
- LIND. 1955** J. LINDEMANS, Moeilijkheden met van-namen. *KVA* 1955, 497-506.
- LIND. 1956** J. LINDEMANS, Haket en andere oude diminutiefvormen van Johannes. *MVN* 32 (1956), 105-112.
- LIND. 1964** J. LINDEMANS, De familienamen op -man. *MVN* 40 (1964), 6-32.
- LINNARTZ** K. LINNARTZ, Unsere Familiennamen. I. Zehntausend Berufsamen im Abc erklärt. II. Aus deutschen und fremden Vornamen im Abc erklärt, Bonn, 1958.
- LITRE** E. LITRE, Dictionnaire de la langue française, Paris, 1873.
- LNT** R.E. KÜNZEL - D.P. BLOK - J.M. VERHOEFF, Lexicon van Nederlandse toponiemen tot 1200, Amsterdam, 1988.
- LO** J. COENEN, Limburgsche oorkonden, Maaseik, 1930-42.
- Loquela** G. GEZELLE - J. CRAEYNST, Loquela, Tielt, z.d.
- LU** Provincie Luik - Province de Liège - Provinz Lüttich - Province of Liège.

LU W.	Luiker Waals - Wallon liégeois - Lütticher Wallonisch - Liège Walloon.
LUYSSAERT	J. LUYSSAERT, Toponymie van Bossuit, Moen en Outrijve tot 1650, Oudenaarde, 1968.
Lv.	Leuven - Louvain - Löwen - Louvain.
LVA	<i>Land van Aalst.</i>
LVL	<i>Bulletin de la Société royale Le Vieux-Liège.</i>
lw.	Lidwoord - Article - Artikel - Article.
LX	Provincie Luxemburg - Province de Luxembourg - Provinz Luxemburg - Province of Luxemburg.
MAASEN	M. MAASEN - J. GOOSSENS, Limburgs Idioticon, Tongeren, 1975.
MADER	E. MADER, Vornamen von Abel bis Zoe, Berlin-München, 1966.
MANSION	J. MANSION, De voornaamste bestanddeelen der Vlaamsche plaatsnamen. <i>NGF</i> , Studiën III, Brussel, 1935.
MANTOU	R. MANTOU, Le vocabulaire des actes originaux rédigés en français dans la partie flamingante du comté de Flandre (1250-1350). Index alphabétique. <i>KCTD</i> 58 (1984-85), 33-96.
MANTOU 1972	R. MANTOU, Actes originaux rédigés en français dans la partie flamingante du comté de Flandre (1250-1350), Luik, 1972.
MAR.	C. MARYNISSEN, Anthroponymie van aartselaar, Reet en Schelle, lic.verh. Leuven, 1947.
MAR. 1966	C. MARYNISSEN, De antroponymie in het nagelaten werk van Dr. Jan Lindemans. <i>MVN</i> 42 (1966), 19-26.
MAR. 1974	C. MARYNISSEN, Onl. -cin, mnl. -sin. <i>Nk.</i> 6 (1974), 100-166.
MAR. 1974'	C. MARYNISSEN, Opmerkingen bij enkele Oudnederlandse suffixen. <i>Hand. Zuidndl. Mij.</i> 28 (1974), 229-244.
MAR. 1984	C. MARYNISSEN, Persoonsnamen in het Goederenregister van Oudenbiezen. <i>Med. Ver. Limb. Dial. & Naamk.</i> 27 (1984), 1-21.
MAR. 1986	C. MARYNISSEN, Hypokoristische suffixen in Oudnederlandse persoonsnamen inz. de -z- en -l-suffixen, Gent, 1986.
MAR. 1993	C. MARYNISSEN, Dubbelpatronymische toenames. Liber amicorum R. Van Passen, Aartrijke, 1993, 195-204.
MAR. 1995	A. MARYNISSEN, De atlas van familienamen in het Nederlandse taalgebied. <i>HAND. KCTD</i> 67 (1995), 139-172.
MAR. 1997	A. MARYNISSEN, Plaats- en persoonsnaamgeving in Bilzen. <i>Nk.</i> 29 (1997), 195-215.
MAR. 1999	A. MARYNISSEN, Den Uyl, Snoeckx, De Leeuw, Haan, Kikkert en varianten: over benamingen van dieren in de Nederlandse familienamen. Het dialectenboek, Groesbeek, 1999, 11-36.
MAR. 2001	A. MARYNISSEN, Dialecten en familienamen: Een afspiegeling van elkaar? <i>Het Dialectenboek 6</i> , Groesbeek, 2001, 75-92.
MARCHAL	M. MARCHAL-VERDOODT, Table des noms de personnes et de lieux mentionnés dans les plus anciens comptes de la recette générale de Philippe le Hardi, duc de Bourgogne (1380-1389), Brussel, 1971.
MARICHAL	G. MARICHAL, De poorters van Roeselare 1580-1796, Roeselare, 1995.
MARYNISSEN	A. MARYNISSEN, De persoonsnamenstudie in...1985-1986, ... 1987-1988, ... 1989-1990, ... 1991-1992. <i>KCTD</i> 60 (1987), 101-120; 62 (1989), 51-78; 64 (1992), 17-42.
MARYNISSEN	C. MARYNISSEN, De persoonsnamenstudie in 1962-74; ... 1975-1979, ... 1980-1984. <i>KCTD</i> 52 (1978), 141-205; 54 (1980), 263-298; 58 (1984-85), 309-351.
MATHIEU	P. MATHIEU, Les anthroponymes germaniques en Gaume sous l'Ancien Régime. <i>KCTD</i> 61 (1988), 53-66.
MAYER	C.A. MAYER, Über Kölner Familiennamen des zwölften Jahrhunderts, Köln, 1906.
Mb.	Molenbeek.
Me.	Middelengels - Moyen anglais - Mittelenglisch - Middle English.
ME	Middeleeuwen - Moyen-Age - Mittelalter - Middle Ages.

Mech.	Mechelen - Malines.
med.	Mededeling - Communication - Mitteilung - Information given by.
MEERTENS 1941	P.J. MEERTENS, De betekenis van de Nederlandse familienamen, Naarden, 1941.
MEERTENS 1944	P.J. MEERTENS, De Zeeuwse familienamen van plaats- en veldnamen afgeleid. <i>MVN</i> 19 (1944), 18-32.
MEERTENS 1947	P.J. MEERTENS, Zeeuwse familienamen. Nederlandse namenkunde, Naarden, 1947.
MEERTENS 1951	P.J. MEERTENS, Nederlandse familienamen in historisch perspectief. <i>Anthroponymica IV</i> , Leuven-Brussel, 1951, 27-39.
MEERTENS 1979	P.J. MEERTENS, Familienamen in Zeeland. Meertens over de Zeeuwen. Zeeuwse studies uitgegeven naar aanleiding van zijn tachtigste verjaardag, Middelburg, 1979, 229-249.
MERTENS	J. MERTENS, Studie van de Mechelse persoonsnamen voorkomend in de sterfteregisters (1506-1797), lic.verh. Leuven, 1943-44.
Metanalyse	Verkeerde scheiding of ontleding van een naam - Fausse analyse d'un nom - Falsche Zergliederung eines Namens - Wrong analysis of a name.
Metathesis	Omkering van de volgorde van klanken, b.v. Pourvoyeur/Provoyeur (afl. metathetisch) - Métathèse (dér. métathétique): changement de place de deux phonèmes - Matethese (Abl. metathetisch): Umstellung von Lauten - Metathesis (der. metathetic): transposition of sounds.
Metr.	Metroniem, moedersnaam, familienaam ontstaan uit een vrl. voornaam - Matronyme: nom de famille transmis par la mère - Metronym: Familienname aus einem weiblichen Vornamen entstanden - Metronymic: mother's name.
MEURICE	P. MEURICE, Bijdrage tot de kennis van de Sint-Truidense persoonsnamen in de 16de en 17de eeuw (1564-1663), lic.verh. Luik, 1963.
MEYRAT	J. MEYRAT, Dictionnaire national des communes de France et d'Algérie, Paris, (1950).
Mfr.	Middel Frans - Moyen français - Mittelfranzösisch - Middle French.
Mhd.	Middelhoogduits - Moyen haut allemand - Mittelhochdeutsch - Middle High German.
MHWS	J.J. VAN DER VOORT VAN DER KLEIJ, Verdam Middelnederlandsch handwoordenboek. Supplement, Leiden-Antwerpen, 1983.
m.i.	Mijns inziens - à mon avis - m.E., meines Erachtens - in my opinion.
MICH. 1927	K. MICHAËLSSON, Etudes sur les noms de personne français d'après les rôles de taille parisiens (Rôles de 1292, 1296-1300, 1313), I, Uppsala, 1927.
MICH. 1936	K. MICHAËLSSON, Etudes sur les noms de personne français d'après les rôles de taille parisiens (Rôles de 1292, 1296-1300). II. Lexique raisonné des noms de baptême A-B, Uppsala, 1936.
MICH. 1938	K. MICHAËLSSON, Principe de la formation des hypocoristiques d'après les rôles de taille parisiens du moyen-âge. Premier Congrès Int. Top. Anthr., Paris, 1938, 109-116.
MICH. 1950	K. MICHAËLSSON, Les noms d'origine dans le rôle de taille parisien de 1313, Göteborg, 1950.
MICH. 1951	K. MICHAËLSSON, Le livre de la taille de Paris. L'an de grâce 1313, Göteborg, 1951.
MICH. 1952	K. MICHAËLSSON, L'anthroponymie et la statistique. 4e Congrès international de sciences onomastiques, Uppsala, 1952, 380-394.
MICH. 1958	K. MICHAËLSSON, Le livre de la taille de Paris l'an 1296, Göteborg, 1958.
Midd.	<i>De Middelaar tussen de genealogische navorsers - L'Intermédiaire des généalogistes.</i>
MINNEBO	S. MINNEBO-VIAENE, Penningkohier van Heusden. <i>Jb. Heemk. Kr. Oost-Oudburg</i> 21 (1984), 21-52.
Mkr.	Moeskroen - Mouscron.

ml.	Mannelijk - Masculin - Männlich - Masculine.
Mlat.	Middellatijn - Moyen latin - Mittellatein - Middle Latin.
Mnd.	Middelnedderduits - Moyen bas allemand - Mittelniederdeutsch - Middle Low German.
Mnl.	Middelnedderlands - Moyen néerlandais - Mittelniederländisch - Middle Dutch.
MNT	J. VAN LOON, Bijdrage tot de morfeemgeschiedenis en -geografie der Nederlandse toenames, Handzame, 1981.
MOERMAN	H.J. MOERMAN, Nederlandse plaatsnamen. Een overzicht. <i>NGF</i> , Studiën VII, Brussel, 1956.
MOERMAN 1950	H.J. MOERMAN, Oostnederlandse persoonsnamen. De Vechtstreek in Overijssel (±1400-1429). <i>Anthroponymica III</i> , Leuven-Brussel, 1950.
MOL. 1974	J. MOLEMANS, Toponymie van Neerpelt. Een sociografisch onderzoek. <i>KCTD</i> 48 (1974), 33-294.
MOL. 1976	J. MOLEMANS, Mensen, namen, nummers. <i>Limburg</i> 55 (1976), 145-162.
MOLEMANS	J. MOLEMANS - J. MERTENS, Opglabbeek een rijk verleden, Opglabbeek, 1984.
MOLL	F. DE B. MOLL, Diccionari Català-Valencià-Balear, Mallorca, 1957.
MOLL	F. DE B. MOLL, Els llinatges catalans, Mallorca, 1987.
MONB.	J. MONBALYYU, Costumen van de stad en van de kasselrij Kortrijk.II. Turben afgenomen door de Kortrijkse schepbank (1485-1581), Brussel, 1989.
MONJOUR	A. MONJOUR, Der nordostfranzösische Dialektraum, Frankfurt, 1989.
MOORS	J. MOORS, De oorkondentaal in Belgisch-Limburg van ca. 1350 tot 1400, 1952.
MORGAN	T.J. MORGAN - PRYS MORGAN, Welsh surnames, Cardiff, 1985.
MORLET	Zie DNF
MORLET	M.-TH. MORLET, Les noms de personne en Haute Picardie aux XIIIe, XIVE et XVe siècles, Amiens, 1967.
MORLET I	M.-TH. MORLET, Les noms de personne sur le territoire de l'ancienne Gaule du VIe au XIIe siècle. I. Les noms issus du germanique continental et les créations gallo-germaniques, Paris, 1968.
MORLET II	M.-TH. MORLET, Les noms de personne sur le territoire de l'ancienne Gaule du VIe au XIIe siècle. II. Les noms latins ou transmis par le Latin, Paris, 1972.
MORLET III	M.-TH. MORLET, Les noms de personne sur le territoire de l'ancienne Gaule. III. Les noms de personne contenus dans les noms de lieux, Paris, 1985.
Mouillering	Zie Palatalisering.
MT	A. DE VOS - L. STOCKMAN, Meetjeslandse toponiemen tot 1600. Maastricht.
Mtr.	
MUL	A. SCHILLINGS - E. REUSENS - J. WILS, Matricule de l'université de Louvain, Brussel, 1903-1967, 15 dln.
MÜLLER	FR. & J. MÜLLER, Müllers großes deutsches Ortsbuch. Bundesrepublik Deutschland. Vollständiges Gemeindelexikon, Wuppertal, 1994/95. Mecklenburg-Vorpommern.
MV	
Mvl.	Middelvlaams - Moyen flamand - Mittelflämisch - Middle Flemish.
MVN	<i>Mededeelingen van de Vlaamsche Toponymische Vereeniging te Leuven</i> 1 (1925) - 22 (1946). - <i>Mededelingen van de Vereniging voor Naamkunde</i> 23 (1947) - 44 (1968).
MW	E. VERWIJS - J. VERDAM, Middelnedderlandsch woordneboek, 's-Gravenhage, 1885- 1952.
N	Provincie Namen - Province de Namur - Provinz Namen - Province of Namur.
Nasalering	Ook nasalisering, uitspreken of toevoegen van een neusklank - Nasalisation - Nasalierung - Nasalization.

NAUMANN	H. NAUMANN, Familiennamenbuch, Leipzig, 1987.
NAUMANN	H. NAUMANN, Das große Buch der Familiennamen, Niedernhausen, 1996.
NAUMANN	H. NAUMANN, Die Personennamen der Stadt Grimma/Sachsen, Berlin, 2003.
NB	Noord-Brabant - Brabant-Septentrional - Nordbrabant - North Brabant.
NCJ	R. BERGER, Le nécrologe de la confrérie des jongleurs et des bourgeois d'Arras (1194-1361), Arras, 1963-70.
Ndd.	Nederduits - Bas allemand - Niederdeutsch - Low German.
Ndl.	Nederlands - Néerlandais - Niederländisch - Dutch, Netherlandic.
Ndl.L.	<i>De Nederlandsche Leeuw.</i>
NEH	P.A. DU CHASTEL DE LA HOWARDERIE-NEUVIREUIL, Notes étymologiques, héraldiques, généalogiques, historiques et critiques sur les noms de famille et de lieu de l'ancien Tournais, du Hainaut, de la Flandre et de la Pévèle, Doornik, 1910.
NF	Noord-Frankrijk - Le nord de la France (Nord-PdC) - Nordfrankreich - North France.
NGF	<i>Nomina Geographica Flandrica.</i>
NH	Noord-Holland - Hollande-Septentrionale - Nordholland - North Holland.
NHC	H. VANGASSEN, Bouwstoffen tot de historische taalgeografie van het Nederlands. Noordhollandse charters, 1964.
Nhd.	Nieuwhoogduits - Nouveau haut allemand - Neuhochdeutsch - New High German.
NIED	E. NIED, Heiligenverehrung und Namengebung, Freiburg, 1923.
Nk.	<i>Naamkunde.</i>
NL	Nederlands-Limburg - Limboutg hollandais - Limburg (Niederlande) - Limburg (Netherlands).
NN	H. BAHLOW, Niederdeutsches Namenbuch, Wiesbaden, 1972.
Norm.	Normandisch - Normand - Normannisch - Norman.
NOUWEN	J. NOUWEN, Persoonsnamen te Grote-Brogel. De identificatie van enkele vleivormen. <i>MVN</i> 35 (1959), 35-37.
NOUWEN 1858	J. NOUWEN, Plaats- en persoonsnamen te Grote-Brogel, lic.verh. Leuven, 1958.
NR	Corpus MOLEMANS-THIRY. Naamkundig repertorium. Machinale bewerking van de onuitgegeven toponymische dokumentatie uit Nederlandstalig België (1925-1975). Instituut voor Naamkunde, Leuven, 1978.
NRO	<i>Nouvelle Revue d'Onomastique.</i>
NRW	Noordrijn-Westfalen - Rhénanie du Nord-Westphalie - Nordrhein-Westfalen - North-Rhine-Westphalia.
NS	Nedersaksen - Basse-Saxe - Niedersachsen - Low Saxony.
NSG	A. HOSTE, Het necrologium van de Sint-Godelieveabdij te Gistel en te Brugge 1455-1873, Brugge, 1977.
NTg.	<i>De Nieuwe Taalgids.</i>
NÜSKE	H. NÜSKE, Die Greifswalder Familiennamen des 13. und 14. Jahrhunderts (1250-1400), Bamberg, 1929.
N.VI.	<i>Nieuw Vlaanderen.</i>
OA	P.H.J. VAN DER LAAN, Oorkondenboek van Amsterdam tot 1400, A'dam, 1975.
OAR	A. GOETSTOUWERS, De oorkonden der abdij Rozendaal der orde van Cîteaux, Tongerlo, 1956.
OAT	M.A. ERENS - M. KOYEN, De oorkonden der abdij van Tongerlo, Antwerpen, 1948-58.
Obd.	Opperduits - Allemand supérieur - Oberdeutsch - Upper German.
OBN	J. MARTENS - A. ZOETE, Regestenlijst der oorkonden van de Benediktinessenabdij te Nonnemielen-bij-Sint-Truiden, Brussel, 1971.
Oc.	Ourscamp.

Occ.	Occitaans - Occitan - Occitanisch - Occitan.
Oe.	Oudengels - Ancien anglais - Altenglisch - Old English.
Ofr.	Oudfrans - Ancien français - Altfranzösisch - Old French.
OGN	J. MANSION, Oud-Gentsche naamkunde. Bijdrage tot de kennis van het Oud-Nederlandsch, 's-Gravenhage, 1924.
OGO	J. BUNTINX - M. GYSSELING, Het oudste goederenregister van Oudenbiezen (1280-1344), Tongeren, 1965.
Ohd.	Oudhoogduits - Vieux-haut-allemand - Althochdeutsch - Old High German.
OHZ	A.C.F. KOCH, Oorkondenboek van Holland en Zeeland tot 1299. I. Eind van de 7 ^e eeuw tot 1222, 's-Gravenhage, 1970. - J.G. KRUISHEER, II, 1222 tot 1256, Assen-Maastricht, 1986.
OIJ	Overijssel.
o.i.v.	Onder invloed van - sous l'influence de - unter Einfluss von - under the influence of.
OLV	Oorkonde Onze-Lieve-Vrouwekapittel Kortrijk, RAK - Charte du Chapitre de Notre-Dame à Courtrai, RAK - Urkunde der Liebfrauenkirche in Kortrijk, RAK - Charter of the church of Our Lady at Courtray, RAK.
o.m.	Onder meer - e.a. - u.a. - a.o.
ONB	H.P.C. & H.P.H. CAMPS, Oorkondenboek van Noord-Brabant tot 1312, Den Haag, 1979.
Onl.	Oudnederlands - Ancien néerlandais - Altniederländisch - Old Dutch.
Ontronding	Verschuiving van geronde naar ongeronde klinker, b.v. Müller/Miller - Délabialisation - Entrundung - Unrounding.
OOMS	M. OOMS, Familienamen in de provincie Antwerpen. <i>Het Dialectenboek</i> 6, Groesbeek, 2001, 273-283.
oorspr.	Oorspronkelijk - à l'origine - ursprünglich - originally.
Opic.	Oudpicardisch - Ancien picard - Altpikarisch - Old Picard.
ORW	J. VERHAEGHE, Oostende en randparochies. Deel 1: De Wezerij 1538-1795, VVF-Oostende, 1988.
OS	Oorkonde Stad Kortrijk, SAK, RAK - Charte de la ville de Courtrai - Urkunde der Stadt Kortrijk - Charter of Courtray.
Os.	Oudsaksisch - Vieux-saxon - Altsächsisch - Old Saxon.
OSD	J. BROECKAERT, De oudste stadsrekening van Dendermonde (1377-1378), gevolgd van die over 1392-93. <i>Gedenkschrift Oudh. Kr. Dend.</i> 13 (1908), 1277-288.
OSM	P.J.M. GOETSCHALCKX, Oorkondenboek der Witheerenabdij van St.-Michiels te Antwerpen, Ekeren, 1909.
OSTYN	P. OSTYN, Persoonsnamen uit het St.-Pietershospitaal te Brussel (1259-1530), lic. verh. Leuven, 1956.
Oud.	Oudenaarde - Audenarde.
OV	Oost-Vlaanderen - Flandre Orientale - Ostflandern - East Flanders.
overdr.	Overdrachtelijk - Métaphoriquement, au figuré - Übertragen, bildlich - Metaphorically.
Ovl.	Oost-Vlaams - Flamand oriental - Ostflämisch - East Flemish.
Ovl.Za.	<i>Oostvlaamse Zanten.</i>
Ow.	Oudwaals - Ancien wallon - Altwallonisch - Old Walloon.
PAK	J. HELSEN, Plaatsnamen der Antwerpsche Kempen. <i>Top.</i> VI, Leuven-Brussel, 1938.
Palatalisatie, -ering	Verschuiving van de articulatieplaats naar voren in de mond, mouillering - Palatalisation: articulation reportée dans la région antérieure du palais - Palatalisierung: Verschiebung der Artikulationsstelle nach vorne - Palatalization: shift of the articulation towards the hard palate.
PAQ.	A. PAQUAY, Limburgsche familienamen. <i>Limb. Bijdr.</i> 5 (1906-07), 123-147.
Par.	<i>Le Parchemin.</i>

Paragoge	Onetymologische medeklinker aan het eind van een woord - Consonne non-étymologique à la fin du mot - Unetymologischer Konsonant im Auslaut - Unetymological consonant at the end of the word.
PARM.	R.A. PARMENTIER, Indices op de Brugsche poorterboeken, Brugge, 1938.
PASTURE	A. PASTURE, Contribution à l'onomastique de la région tournaisienne à la fin du XIIIe siècle. Féd. archéol. hist. Belgique, Ann. 33 ^e Congrès, Doornik, 1949-51, II, 216-225.
Patr.	Patroniem: vadersnaam, familienaam ontstaan uit een mannelijke voornaam - Patronyme: nom de famille transmis par le père - Patronym: Familienname aus einem männlichen Vornamen entstanden - Patronymic: father's name, a name derived from that of a father.
Patrom	<i>Patronimica Romanica</i> . Bulletin Interne.
PB	Poortersboek - Lieste des bourgeois - Liste der Bürger/Pförtner - List of burgesses.
PBG	J. DECAVELE, Poorters en buitenpoorters van Gent 1477-1492, 1542-1796, Gent, 1986.
PDB	Mededeling door dr. Peter De Baets, Damme.
PdC	Pas-de-Calais.
PEENE	L. PEENE, Middelnederlandse persoonsnamen uit het archief van het St.-Janshospitaal Brussel, doct. diss. Leuven, 1954.
PEENE 1949	L. PEENE, Land- en cijnsboek St.-Janshospitaal Brussel. Excerpten uit cartularium 1307 en uit originelen van 1195 tot 1356, lic. verh. Centrale Examencomm., Brussel, 1949.
PEENE 1961	L. PEENE, Vander-, Vaer-, Van- en Ver-namen in het Kortrijkse. <i>LG 3</i> (1961), 19-24.
PEENE z.d.	L. PEENE, Talen en vertolken, Kortrijk, z.d.
Pic.	Picardisch - Picard - Pikardisch - Picard.
PIERARD	CH. PIERARD, Les plus anciens comptes de la ville de Mons (1279-1356), BRussel, 1971-73.
PLB	G. VAN BERKEL - K. SAMPLONIUS, Het plaatsnamenboek. De herkomst en betekenis van Nederlandse plaatsnamen, Houten, 1989.
PIN	Plaatsnaam (naam van streek, stad, gemeente, dorp, gehucht, veld) - Nom de lieu ou de lieu-dit (région, ville, commune, village, hameau, champ) - Ortsname oder Örtlichkeitsname - Place-name (name of region, town, village, hamlet, field).
PO 2	Poortersboeken van Oudenaarde. Struuckboek A□ 1550-1736. Deel 2. Poorterlijke inschrijvingen, Oudenaarde, 1983.
Pop.	Poperinge.
PRIMS	F. PRIMIS, Het ontstaan der familienamen te Antwerpen en hun ontwikkeling in de Middeleeuwen. <i>KVA</i> 1936, 715-734.
PRINCEN	J. PRINCEN, Bwerking van Lindemans' antroponymische dokumentatie (D, E, G, T), lic. verh. Leuven, 1968.
Proclisis	Aanhechting van een klank aan het begin van een naam, b.v. Tkint, Slangen - Proclise: élément non accentué, agglutiné au nom qui suit, p.e. Larbalétrier, Lomme - Proklis: Anlehnung eines unbetonten Lautes an den Namensanlaut - Proclisis: monosyllable closely attached to following name.
Prov.	Provençaals - Provençal - Provenzalisch - Provençal.
PSM	E. FEYS - A. NELIS, Les cartulaires de la prévôté de Saint-Martin à Ypres, Brugge, 1884.
PSR	<i>Le Pays de Saint-Remacle</i> .
PV	J. CAILLIAU, Poortersboek van Veurne, Veurne, 1989.
RAG	Rijksarchief Gent - Archives du Royaume à Gand - Staatsarchiv Gent - Public Record Office Ghent.
RAK	Rijksarchief Kortrijk - Archives du Royaume à Courtrai - Staatsarchiv Kortrijk - Public Record Office Courtray.

- RAPP** PH.G. RAPP e.a., Lijst der aardrijkskundige namen van Nederland, Leiden, 1936.
- RBN** M. VAN DAMME-MAIRESSE, Répertoire des bourgeois de Namur 1516-1699, Brussel, 1982.
- R'dam** Rotterdam.
- REANEY** P.H. REANEY, A dictionary of British surnames, Londen, 1958.
- REANEY 1980** P.H. REANEY, The origin of English surnames, Londen, 1980.
- REDIN** M. REDIN, Studies on uncompounded personal names in Old English, Uppsala, 1919.
- Regressiefout** Hypercorrectie (zie i.v.).
- REICHERT** H. REICHERT, Die Breslauer Personennamen des 13. und 14. Jahrhunderts, Breslau, 1908.
- REIMPELL** A. REIMPELL, Die Lübecker Personennamen unter besonderer Berücksichtigung der Familiennamenbildung bis zur Mitte des 14. Jahrhunderts, Hamburg, 1928.
- REINSMA** R. REINSMA, Aangenaam. Mag ik mij voorstellen? Familienamen in Nederland, Amsterdam, 1986.
- Reïnterpretatie** Wijziging van een naam door associatie met een beter bekende naam, volksetymologie - Réinterprétation: remotivation, déformation d'un nom par association avec un nom mieux connu, étymologie populaire - Uminterpretierung, Umdeutung: Umwandlung eines nicht mehr verstandenen Namens in einen besser bekannten Namen oder Begriff, Volksetymologie - Reinterpretation: modification of a name's form into a better known name, folk etymology.
- Rek.** Rekening - Compte - Rechnung - Account.
- RENARD** E. RENARD, Notes d'anthroponymie liégeoise. *KCTD* 26 (1952), 229-283.
- RENTENAAR** R. RENTENAAR, Groeten van elders. Plaatsnamen en familienamen als spiegel van onze cultuur, Naarden, 1990.
- REY** A. REY, Dictionnaire historique de la langue française, Parijs, 1992.
- RG** Renteboekjes Groeningeabdij Kortrijk, RAK - Carnets de rentes de l'abbaye de Groeninghe à Courtrai - Zinsbüchlein der Groeninge-Abtei in Kortrijk - Interest accounts of the abbey of Groeninge at Courtray.
- RHK** Rekeningen Heerlijkheid Komen (manuscript J.-M. Duvosquel).
- RIO** *Revue Internationale d'Onomastique*.
- RL** L. VERRIEST, Les registres de juitice dits registres de la loi. *Ann. Soc. hist. arch. de Tournai* 9 (1905).
- RLT** L. VERRIEST, Le Registre de la "Loi" de Tournai, de 1302. Listes des otages de Bruges (1301) et de Courtrai. *KCG* 80 (1911), 369-520.
- R.O.** R. OSTYN, Personene die een rol gespeeld hebben in de geschiedenis van Tielt (computeruitdraai).
- ROB** A. SCHOUTEET, Register op de oorkonden van het stadsbestuur van Brugge, Brussel-Brugge, 1973, 1978, 1979.
- ROEL.** De studie van de Nederlandse persoonsnamen in 1941, ...1942, ...1943. De persoonsnamenstudie in 1944, ...1945 en 1946, ... 1947, ... 1948, ... 1949, ... 1950, ... 1951, ... 1952, ... 1953, ...1954, ... 1955, ... 1956, ...1957 en 1958, ... 1959, ...1960 en 1961. *KCTD* 16 (1942), 145-160; 17 (1943), 466-480; 19 (1945), 393-406; 20 (1946), 182-186; 21 (1947), 362-365; 22 (1948), 247-272; 23 (1949), 363-387; 24 (1950), 239-256; 25 (1951), 453-471; 26 (1952), 181-202; 27 (1953), 329-345; 28 (1954), 187-207; 29 (1955), 343-359; 30 (1956), 201-217; 31 (1957), 481-498; 33 (1959), 485-511; 37 (1963), 299-326.
- ROEL. 1942** K. ROELANDTS, Bijdrage tot de toponymie van het Land van Boom, doct. diss. Leuven, 1942.
- ROEL. 1950** K. ROELANDTS, Dialectologie en onomastiek. Album L. Grootaers, Leuven, 1950, 159-175.

- ROEL. 1951** K. ROELANDTS, Nederlandse familienamen in historisch perspectief. *Anthroponymica IV*, Leuven-Brussel, 1951.
- ROEL. 1956** K. ROELANDTS, Augmentative, Diminutiv und Zugehörigkeit im Lichte der namengebung. *Rheinische Vierteljahrsblätter* 21 (1956), 110-124.
- ROEL. 1959** K. ROELANDTS, Anticipatie van konsonant. *MVN* 35 (1959), 128.
- ROEL. 1966** K. ROELANDTS, Familiarismen met anorganische konsonant. *Anthroponymica XVII*, Leuven-Brussel, 1966.
- Rom.** Romaans - Roman - Romanisch - Romanic.
- ROMBAUT** H. ROMBAUT, Een renterol uit het jaar 1264 in het Niddelnerlands. *TT* 40 (1988), 121-134.
- Ronding** Ronding van een klinker (i/u, e/eu), vaak o.i.v. een geronde lipmedeklinker (w), b.v. Willaert/Wullaert. - Arrondissement: changement du timbre d'une voyelle sous l'influence d'une consonne bilabiale - Rundung eines Vokals unter Einfluss eines labialen Konsonanten - Rouding of a vowel under the influence of a labial consonant.
- ROT** P. SEVERIJNS - W. SEGERS, Rotemse geslachten I-III, 1967, 1968, 1974.
- RP** Rijnland-Palts - Rhénanie-Palatinat - Rheinland-Pfalz
- RPN** F. DE MEULENAERE, Analyse généalogique et toponymique d'un compte des rentes dues au prieur de Nieppe en 1360. *Ann. Com. flamand de France* 50 (1992), 245-263.
- Roes.** Roeselare.
- ROOBAERT** B. ROOBAERT, Quelques noms de famille de la région d'Enghien. *Hand. KCTD LXXXIV* (2012), 241-250.
- RSG** N. DE PAUW - J. VUYLSTEKE, De rekeningen der stad Gent. Tijdvak van Jacob van Artevelde 1336-1349, Gent, 1874-1885.
- RUELLE** P. RUELLE, Trente et un chirographes tournaisiens (1282-1366). *KCG* 128 (1962), 1-67.
- R.V.** R. VAN DER STEEN - R. VAN DESSEL, Vondelingen te Antwerpen (1796-1860), Antwerpen, VVF, 1988.
- RYCKEBOER** H. RYCKEBOER, Een bijdrage tot de anthroponymie van de streek rond Brugge in de eerste helft van de 14^e eeuw, aan de hand van 3 cijnslijsten van de Gentse St.-Pietersabdij, lic.verh. Gent, 1959.
- RYCKEBOER** H. RYCKEBOER, Nederlandse familienamen in Noord-Frankrijk. *Het Dialectenboek 6*, Groesbeek, 2001, 349-364
- S** Saksen - Saxe - Sachsen.
- SA** Sachsen-Anhalt
- SL** Saarland - Sarre - Saarland.
- SAK** Stadsarchief Kortrijk - Archives de la ville de Courtrai - Stadtarchiv Kortrijk - Municipal Record Office of Courtray.
- SBM** F. VAN DE PUTTE, *Speculum beatae Mariae Virginis, ou Chronique et Cartulaire de l'abbaye de Groeninghe à Courtrai*, Brugge, 1872.
- SBP** F.H. D'Hoop, *Recueil des chartes du prieuré de Saint-Bertin à Poperinghe*, Brugge, 1870.
- SCHEFFLER** CH. SCHEFFLER-ERHARD, *Alt-Nürnberger Namenbuch*, Nürnberg, 1959.
- SCHLAUG** W. SCHLAUG, *Studien zu den altsächsischen Personennamen des 11. und 12. Jahrhunderts*, Lund-Kopenhagen, 1955.
- SCHMID** FR. SCHMID, *Onderzoek van persoonsnamen in een XIIde-eeuws register van hoofdcijnsplichtigen der Sint-Pietersabdij te Gent (a^o 1236-±1265)*, lic.verh. Gent, 1955.
- SCHOE.** M. SCHOENMAKERS, *Bijdrage tot de anthroponymie van Bilzen tussen 1280 en 1715*, lic.verh. Leuven, 1981.
- SCHOONHEIM** T. SCHOONHEIM, *Vrouwennamen in Middeleeuws Holland. Germaanse en niet-Germaanse vrouwennamen in Holland tot 1300*. *Hand. Kon. Zuidndl. Mij. voor Taal- en letterk. en gesch.* LIII (1999), 101-117.
- SCHOUT. I** A. SCHOUTEET, *Indices op de buitenpoorterboeken van Brugge 1548-1788, I*, 1965.

- SCHOUT. II** A. SCHOUTEET, Indices op de buitenpoorterboeken van Brugge 1548-1788, II. De borgen en de domicilies van de buitenpoorters, Handzame, 1973.
- SCHR.** A. SCHREVER, Bijdrage tot de studie van de persoonsnamen te Geraardsbergen in 1374 en 1417, lic.verh. Leuven, 1969.
- SCHRÖDER** E. SCHRÖDER, Deutsche Namenkunde. Gesammelte Aufsätze zur Kunde deutscher Personen- und Ortsnamen, Göttingen, 1938¹, 1944².
- SCHUERMANS** L.W. SCHUERMANS, Algemeen Vlaamsch idioticon, Leuven, 1865-70, 1883.
- SCHWARZ** E. SCHWARZ, Deutsche Namenforschung. I. Ruf- und Familiennamen, Göttingen, 1949.
- SCHWARZ 1957** E. SCHWARZ, Sudetendeutsche Familiennamen aus vorhussitischer Zeit, Köln, 1957.
- SEA** J. VAN DEN NIEUWENHUIZEN, Oorkondenboek van het Sint-Elizabethhospitaal te Antwerpen (1226-1355), Brussel, 1976.
- SELS** R. SELS, Bijdrage tot de anthroponymie van Kontich, Edegem, Boechout voor ca. 1625, lic. verh. Leuven, 1947.
- SH** Sleswijk-Holstein - Schleswig-Holstein.
- SI** E. MAC LYSAGHT, The surnames of Ireland, Dublin, 1991.
- SIOEN** M. SIOEN, Studie van de persoonsnamen uit het wezerijregister (1379-1463) van het Sint Nicolaes Sestendeel te Brugge, lic.verh. Leuven, 1982.
- SIPMA** P. SIPMA, Fryske Nammekunde. I. Foar- en Skaeinammen, Drachten, 1952.
- SKM** P. DOPPLER, Schepenbrieven van het kapittel van St.-Servaas te Maastricht, Maastricht, 1902-1910.
- Slav.** Slavisch - Slave - Slawisch - Slavonic.
- SLL** S. BORMANS - E. SCHOOLMEESTERS - E. PONCELET, Cartulaire de l'église Saint-Lambert de Liège, Brussel, 1893-1913.
- SM** Sint-Maartenskerk Kortrijk - Eglise Saint-Martin à Courtrai - Sankt Martin - Saint Martin's Church.
- SMM** G. DE LHOMEL, Nouveau recueil de documents pour servir à l'histoire de Montreuil-sur-Mer. Supplément au cartulaire municipal, Compiègne, 1910.
- SMT** A. D'HERBOMEZ, Chartes de l'abbaye de Saint-Martin de Tournai, Brussel, 1898-1901.
- SNF** F. VANDE PUTTE - C. CARTON, Chronicon et cartularium abbatiae Sancti Nicolai Furnensis, Brugge, 1849.
- SOCIN** A. SOCIN, Mittelhochdeutsches Namenbuch nach oberrheinischen Quellen des zwölften und dreizehnten Jahrhunderts, Basel, 1903.
- SOETE** W. SOETE, Bijdrage tot de studie van de persoonsnamen in de kasselrij Ieper XIVE en XVE eeuw, lic. verh. Leuven, 1964.
- SOOGEN** A. SOOGEN, Bewerking van J. Lindemans' antroponymische documentatie (K, L, M), lic. verh. Leuven, 1969.
- Sp.** Spaans - Espagnol - Spanisch - Spanish.
- SPENDEL** J.M. SPENDEL, Familienamen in Nederland van hier en elders, Delft, 1999.
- SPG** A. VAN LOKEREN, Chartes et documents de l'abbaye de Saint-Pierre au Mont Blandin à Gand, Gent, 1868.
- SPL** E. HAUTCOEUR, Cartulaire de l'église collégiale de Saint-Pierre de Lille, Rijsel-Parijs, 1894.
- SR** Stadsrekening - Compte municipal - Stadtrechnung - Municipal accounts.
- STALLAERT** K. STALLAERT, Glossarium van verouderde rechtstermen, kunstwoorden en andere uitdrukkingen uit Vlaamsche, Brabantsche en Limburgsche oorkonden, A-Poer, Leiden, 1886-1893.
- STARK** F. STARK, Die Kosenamen der Germanen, Wien, 1868.

St.-N.	Sint-Niklaas.
St.-Q.	Saint-Quentin.
STR.	F. STROOBANTS, Bijdrage tot de studie van de persoonsnamen te Overijse, Rosières, Hoeilaart en La Hulpe in de 15 ^e eeuw, lic.verh. Leuven, 1968.
St.-Tr.	Sint-Truiden - Saint-Trond.
STUDERUS	G. STUDERUS, Die alten deutschen Familiennamen von Freiburg im Üchtland, Sursee, 1926.
St.-Win.	Sint-Winnoksbergen - Bergues.
Suffix	Achtervoegsel - Suffixe - Nachsilbe - Suffix.
SURLÄULY	K. SURLÄULY, Zur Geschichte der deutschen Personennamen nach Badener Quellen des 13, 14. und 15. Jahrhunderts, Aarau, 1928.
Svarabhakti	Ingelaste toonloze klinker, b.v. Glaude/Gelaude - Voyelle muette insérée - Eingeschobener unbetonter Vokal - Inserted indeterminate vowel.
syn.	Synoniem - Synonyme - Synonym - Synonym.
Syncope	Uitstoting van een klank in het midden van een woord - Suppression d'un son à l'intérieur d'un mot - Synkope: Ausfall eines Lautes im Inlaut - Dropping of interior sound.
TAELDEMAN	J. TAELEMAN, Omtrent "Vanacker". <i>TT</i> 33 (1981), 123-130.
TANGHE	R. TANGHE, De poorters van Tielt van voor 1550 tot 1614, Tielt, 1985.
TAV.	C. TAVERNIER-VERECKEN, Ogen en toenamen. <i>TT</i> 33 (1981), 123-130.
TAV. 1950	C. TAVERNIER-VERECKEN, Dierensoortnamen van mensennamen afgeleid: garnaal, wulk, pier, vlinder. <i>KCTD</i> 24 (1950), 33-64.
TAV. 1968	Zie GN.
TAV. 1970	C. TAVERNIER, De Franse n mouillé en voormalige l mouillé op het einde van het woord in de Zuidndl. dialecten, inz. het Vlaams en het Brabants. <i>KCTD</i> 44 (1970), 43-103.
TDF	CH. VAN RENYNGHE DE VOXVRIE, Tablettes généalogiques, historiques, héraldiques des Flandres, Brugge, I (1948) - X (1973).
TdT	A. HOCQUET, Table des testaments et actes de donation. XII ^e et XIII ^e siècles. <i>Ann. Soc. hist. arch. de Tournai</i> 6 (1902), 281-299. - A. HOCQUET, Table des testaments. Comptes de tutelle et d'exécution testamentaire reposant aux archives de Tournai. XIV ^e siècle. <i>Ibid.</i> 7 (1903), 81-161.
TEIRLINCK	IS. TEIRLINCK, Zuid-Oostvlaandersch Idioticon, Gent, 1908-1922.
TENGVIK	G. TENGVIK, Old English Bynames, Uppsala, 1938.
TER LAAN	K. TER LAAN, Van Goor's aardrijkskundig woordenboek van Nederland, Den Haag-Brussel, 1968.
Tg.	Tongeren - Tongres.
tgo.	Tegenover - vis-à-vis de - gegenüber - as opposed to.
Th.	Torhout.
TH	Thuringen - Thüringen.
THIJS	A. THIJS, Het Boom- ofte Linieboek der Antwerpse vleeshouwers (1495-1774), handzame, 1968.
THURESSON	B. THURESSON, Middle English occupational terms, Lund, 1950.
TL	J. DE BROUWER, Toponymie van Lede, Aalst, 1958.
Tn.	Tienen - Tirlemont.
TN	Toenaam - Surnom - Nachname, Zuname - Surname.
Tnh.	Turnhout.
TNTL	<i>Tijdschrift voor Nederlandse Taal- en Letterkunde.</i>
TOBLER	TOBLER-LOMMATZSCH, Altfranzösisches Wörterbuch, Berlin, 1925.
Top.	<i>Toponymica.</i> Bijdragen en bouwstoffen uitgegeven door de Vlaamse Toponymische Vereeniging/ het Instituut voor Naamkunde te Leuven.
TOUSSAINT	R. TOUSSAINT, Le type 'aune' en Wallonie, spécialement dans la toponymie des provinces de Liège et de Luxembourg. <i>KCTD</i> 53 (1979),

- 27-90.
- TROCH** G. TROCH, Bewijzen van naamverklaring in de Nederlandse antroponymie, lic. verh. Leuven, 1957.
- Ts.** Tijdschrift - Périodique - Zeitschrift - Periodical.
- TT** *Taal en Tongval.*
- TTD** L. VERRIEST, Table des testaments et donations des greffes scabinaux de Tournai. *Ann. Soc. hist. arch. de Tournai* 10 (1906), 239-248.
- TTT** P.A. DU CHASTEL DE LA HOWARDERIE - L. VERRIEST - J. MARISSAL, Table des testaments, comptes de tutelle et d'exécution testamentaire reposant aux archives de Tournai. *Ibid.* 10 (1906), 1-197.
- TUMMERS** P.L.M. TUMMERS, Waalse familienamen in Limburg. *Med. Nijm. Centr. Dial. en Naamk.* 1964, nr. 4.
- Tv.** Tervuren.
- TVR** L. VAN DURME, Toponymie van Velzeke-Ruddershove en Bochoute, Gent, 1986-91.
- TW** M. GYSSELING, Toponymisch woordenboek van België, Nederland, Luxemburg, Noord-Frankrijk en West-Duitsland (voor 1226), 1960.
- TYTGAT** M. TYTGAT, Bijdrage tot de studie van de persoonsnamen van Tongeren en omgeving (1385-1511), lic. verh. Leuven, 1954.
- U** Utrecht.
- UITMAN** G.J. UITMAN, Hoe komen wij aan onze namen? Oorsprong en betekenis van onze familie- en voornamen, Amersfoort, 1974³.
- uitspr.** Uitspraak - Prononciation - Aussprache - Pronunciation.
- Umlaut** Klankwijziging van een klinker o.i.v. van een heldere klank (i, j) - Mutation d'une voyelle sous l'influence d'un son clair (i,j) - Veränderung eines Vokals durch den Einfluss eines folgenden helleren Vokals - Vowel change due to i, j in following syllable.
- V** Register van de Vierschaar, SAK, RAK - Registre de la cour échevinale - Gerichtsbücher - Register of the tribunal.
- VAN ACKER** L.VAN ACKER, Immigratie van Franstaligen in Westelijk Vlaanderen na 1585. *Bk.* 86 (1986), 113-130.
- VAN AUTENBOER** E. VAN AUTENBOER, Nieuwe poorters te Turnhout 1536-1662, 1663-1800, Turnhout, 1981-83.
- VANBILSEN** L. VANBILSEN, Bijdrage tot de studie van de persoonsnamen te Zolder van 1433-1550, lic. verh. Leuven, 1970.
- VANDEKERCKHOVER** VANDEKERCKHOVE, West-Vlaamse klanken in West-Vlaamse namen. *Het Dialectenboek 6*, Groesbeek, 2001, 329-348.
- VANDERHAEGHE** J.VANDERHAEGHE, Doothalmen. Kasselrij Ieper (1524-1606), Handzame, 1975.
- VAN DE WIJNGAARD** T. VAN DE WIJNGAARD, Limburgse familienamen: van *Aussems* tot *Zweiphennig*. *Het Dialectenboek 6*, Groesbeek, 2001, 237-252.
- VAN DRIEL** L. VAN DRIEL - A. STEKETEE, Zeeuwse plaatsnamen. Van Aardenburg tot Zonnemaire, Vlissingen, 1995.
- VAN DURME** L. VAN DURME, Galloromaniae neerlandicae submersae fragmenta, Gent, 1996.
- VAN G.** A. VAN GEERTSOM - C. ROGGEMAN, Hoofdcijnsboeken van het Waasland, Handzame, 1966-70.
- VAN G. 1954** A. VAN GEERTSOM, Familienamen uit het Oudenaardse (van 1295 tot ongeveer 1400). *O.K. Oud.* 11 (1954-58), 260-315.
- VAN G. 1966** A. VAN GEERTSOM, Oost-Vlaamse voornamen en familienamen uit persoonsnamen. Beroepsnamen en bijnamen. Plaatsnamen - Familienamen. *LVA* 18 (1966), 1-31, 81-111, 161-187.
- VAN G. 1963-66'** A. VAN GEERTSOM, De hoofdcijnsboeken van de Sint-Baafsabdij te Gent (1462 en 1475). I-VII. *O.K. Waas* 66 (1963), 199-243; 67 (1964), 77-121, 157-183; 68 (1965), 67-109; 69 (1966), 75-109, 183-233.
- VAN G. 1968-74** A. VAN GEERTSOM, De hoofdcijnsboeken van de Sint-Baafsabdij te

- Gent II-III, 1560-1796. Appendices *O.K.Waas* 71 (1968), 207-239; 72 (1969), 275-310; 75 (1972), 199-258; 77 (1974), 41-72.
- VAN G. 1975** A. VAN GEERTSOM, De hoofdcijnsboeken van de St.-Baafsabdij te Gent IV, 1560-1796. *O.K.Waas* 78 (1975), 56-131.
- VANGASSEN** H. VANGASSEN, Persoonsnamen te Ninove in 1408. *LVA* 4 (1952), 22-33.
- VAN HELLEMONT** J. VAN HELLEMONT, Groot alfabetisch register van namen en blazoenen, Leuven, 1988.
- VAN HOOREBEKE** G. VAN HOOREBEKE, Etudes sur l'origine des noms patronymiques flamands, Brussel-Parijs-Berlijn, 1876.
- VAN KEYMEULEN** J. VAN KEYMEULEN, De 430 frequentste Vlaams-Brabantse familienamen. *Het Dialectenboek* 6, Groesbeek, 2001, 285-302.
- VAN LANG.** W. VAN LANGENDONCK, Bijnamen en familienamen. *Limburg* 56 (1977), 185-196.
- VAN LOEY** A. VAN LOEY, Bijdrage tot de kennis van het Zuidwestbrabantsch in de 13de en 14de eeuw. *Fonologie*, Tongeren, 1937.
- VAN LOEY 1937** A. VAN LOEY, Brabantse persoonsnamen op -ooi van de 12de tot de 14de eeuw. *KCTD* 11 (1937), 303-315.
- VAN LOON** J. VAN LOON, Morfeemgeografie van de Nederlandse herkomstnamen. *Nk.* 12 (1980), 137-174.
- VAN LOON** Zie ook MNT, V. LOON.
- VAN PASSEN** R. VAN PASSEN - K. ROELANDTS, Toponymie van Wilrijk. *NGF*, Monografieën VII, Leuven-Brussel, 1967.
- VAN VOOREN** G.A.C. VAN VOOREN, Gildebroeders en gildezusters van het Sint-Sebastiaansgilde te Aardenburg 1472-1595. *VS* 4 (1968), 21-33.
- VAN VOOREN 1970** G.A.C. VAN VOOREN, Belastingplichtigen van Bewestereede in mei 1475. *VS* 6 (1970), 249-254, 305-309.
- var.** Variant - Variante - Variante - Variant.
- vb(b).** Voorbeeld(en) - Exemple(s) - Beispiel(e) - Example(s).
- VB** Vlaams-Brabant - Brabant flamand - Flämisch Brabant
- V. BUTS.** P. VAN BUTSELE, Het poortersboek van Pamele anno 1469, Oudenaarde, 1967.
- V. BUTS. I** P. VAN BUTSELE, Het struucboek van Oudenaarde 1550, Handzame, 1966.
- V. BUTS 1972** P. VAN BUTSELE, Poorter- en Struuckboek van Pamele-Oudenaarde 1319-1590. *Hernieuwd* 1529, Handzame, 1972.
- V.D.AUW.** D. VAN DEN AUWEELE, De Brugse gijzelaarslijsten van 1301, 1305 en 1328. *Hand.Em.* 110 (1973), 105-167.
- VDE** R. VAN DEN EECKHAUT, Toponymie van Brecht. *KCTD* 53 (1979) - 63 (1990-91).
- V.D.HAL.** E. VAN DER HALLEN, Gentse meerseniensambacht 1305-1540. *Hand. Mij. Gesch. Oudh. Gent* 31 (1977), 77-149.
- VdP** A. VANDEPOEL, Bijdrage tot de studie van de persoonsamen uit Diest tussen 1389 en 1449, lic. verh. Leuven, 1960.
- V.D.PLANK** A.N.W. VAN DER PLANK, Het namenboek. De herkomst van onze voornamen en de hiervan afgeleide achternamen, Bussum, 1979.
- V.D.SCHAAR** J. VAN DER SCHAAR, Woordenboek van voornamen, Aula 176, Utrecht-Antwerpen, 1981¹².
- V.D.SCHAAR 1953** J. VAN DER SCHAAR, Uit de wordingsgeschiedenis der Hollandse doopen familienamen, Assen, 1953.
- VDZ** B. VANDEURZEN, Bijdrage tot de antroponymie van Genk (1345-1535), lic. verh. Leuven, 1982.
- VERB.** F. VERBIEST, Persoonsnamen uit het Turnhoutse in 1340. *Ts. Gesch. Folk.* 22 (1959), 53-204.
- VERB. II** F. VERBIEST, Persoonsnamen uit het Land van Turnhout. *Ibid.* 23 (1960), 3-214.
- VERBESSELT** J. VERBESSELT, De bevolkingslagen van Asse vanaf 1320 tot 1450.

- VERBIEST** *ESBr.* 45 (1962), 389-417; 46 (1963), 139-190.
F. VERBIEST, Duffelse persoons- en plaatsnamen (1370-1439).
Bijdragen tot de Geschiedenis 43 (1963), 139-190.
- VERDAM** J. VERDAM, *Middelnederlandsch handwoordenboek*, 's-Gravenhage, 1973.
- VERFAILLIE** V. VERFAILLIE, *Schets ener toponymie van Ieper, historisch bewerkt tot omstreeks 1600, lic.verh.* Leuven, 1948.
- VERGR. 1966** TH. VERGRIETE, De bevolking van Sint-Winoksbergen in het jaar 1558. *VS* 2 (1966), 128-136.
- VERGR. 1968** TH. VERGRIETE, *Indices op de poorterboeken van St.-Winoksbergen 1389-1789, Handzame*, 1968.
- VERGR. 1972** TH. VERGRIETE, *Tables générales des registres aux actes de partage de la ville et châtelanie de Bergues I, Handzame*, 1972.
- Verhaspeling** Déformation, avatar - Verstümmelung - Deformation.
- VERHULST** A. VERHULST - M. GYSSELING, *Le Compte Général de 1187, connu sous le nom de "Gros Brief", et les institutions financières du comté de Flandre au XIIe siècle*, Brussel, 1962.
- VERKEST** R.M. VERKEST, *Anthroponymische studie aan de hand van de Brugse stadsrekeningen van 1298-1303, lic.verh.* Leuven, 1949.
- VERMEERSCH** A.P.L. VERMEERSCH, *De taalschat van het laat-Middel nederlandse "Kuerbouc van Werveke"*, Gent, 1962.
- vero.** Verouderd - archaïque - veraltet - archaic.
- Verscherping** Een stemhebbende medeklinker wordt stemloos (v/f) - Dévoisement, assourdissement - Verschärfung - Devoicing.
- VERSTEGEN** V. VERSTEGEN, *Het cijns- en renteboek van 1503 van de kerk van Lokeren. Een naamkundige studie. O.K.Waas* 56 (1948-49), 5-72.
- vert.** Vertaling - Traduction - Übersetzung - Translation.
- VG** *Lijst Verbeurde Goederen 1382, ARA, Rekenkamer 1163 - Liste des biens confisqués 1382 - Liste beschlagnahmter Güter 1382 - List of confiscated goods 1382.*
- vgl.** Vergelijk - Comparez - Vergleiche - Compare.
- V. GORP** J. VAN GORP, *Kempische persoonsnamen I-V. MVN* 25 (1949), 11-23; 26 (1950), 47-55; 27 (1951), 103-6; 28 (1952), 109-116; 29 (1953), 93-98.
- V. HILLE 1969** PH. VAN HILLE, *Poorterboek van Poperinge 1568-1796. Magistraat van Poperinge 1568-1793, Handzame*, 1969.
- V. HILLE 1962** W. VAN HILLE, *De poorters van Diksmuide. Hand.Em.* 119 (1962), 225-265.
- V. LAN.** F. VAN LANCKER, *Bijdrage tot de studie van de Gentse beroeps- en ambtsnamen in de middeleeuwen, lic.verh.* Gent, 1960.
- VIAENE** A. VIAENE, *Kleine verscheidenheden uit Vlaamse bronnen 1300-1650, Brugge, Bk.*, 1960-1974.
- VILMARS** A.F.C. VILMARS, *Deutsches Namenbüchlein. Die Entstehung und Bedeutung der deutschen Familiennamen*, Marburg, 1926.
- VINCENT 1937** A. VINCENT, *Toponymie de la France*, Brussel, 1937.
- VINCENT 1946** A. VINCENT, *Les noms de lieux dans les noms de famille de Belgique. KCTD* 20 (1946), 211-234.
- VINCENT 1952** A. VINCENT, *Les noms de familles de la Belgique*, Brussel, 1952.
- VINCENT 1953** A. VINCENT, *Remarques sur quelques noms de familles belges. KCTD* 27 (1953), 67-85.
- V.ING.** G. VAN INGELGOM, *Bijdrage tot de studie van de Mechelse persoonsnamen, voorkomend in de rekening voor het maken van de relikwiekas van de H. Rumoldus van 1369 en in de stadsrekening van 1415, lic.verh.* Leuven, 1968.
- VI.** Vlaams (Wvl. + Ovl.) - Flamand (dialectes de l'ancien Comté de Flandre) - Flämisch (Mundarten der ehemaligen Grafschaft Flandern) - Flemish (dialects of the ancient County of Flanders).

Vleivorm	Afleiding (vaak dim. waardoor de VN in de omgang een vertrouwelijker of vriendelijker klank kreeg - Hypocoristique: forme familière (souvent dim.), dérivée d'un prénom - Koseform: liebevolle und vertrauliche Ableitung (oft Dim.) eines Vornamens - Hypocoristic form: friendly or familiar derivative (often dim.) of a first name.
VLOEB.	TH. VLOEBERGH, Antwerpse persoonsnamen uit de 14 ^e tot de 16 ^e eeuw. Anthroponymische studie, bewerkt naar het Rente- en Cijnsboek der Heilig-Geesttafel van Onze-Lieve-Vrouw, a ^o 1374, lic. verh. centr. examencomm. Brussel, 1954.
V.LOON	J. VAN LOON, De persoonsnamen in de oorkonden van St.-Bernardsaan-de-Schelde 1125-1290, lic. verh. Leuven, 1969.
V.LOON 1982	J. VAN LOON, Historisch-geografische schets van de Belgisch-Limburgse familienamen. <i>Med. Ver. Limb. Dial. & Nk.</i> 23 (1982), 38-49.
VMKVA	<i>Verslagen en Mededelingen van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde. - ... Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde.</i>
VMW	W.J.J. PIJNENBURG - K.H. VAN DALEN-OSKAM - K.A.C. DEPUYDT - T.H. SCHOONHEIM, Vroegmiddelnederlands woordenboek, Leiden, 2001.
V.MOL	R. VAN MOL, Bewerking van J. Lindemans' anthroponymische dokumentatie (A en B), lic.verh. Leuven, 1967.
Vn.	Veurne - Furnes.
VN	Voornaam. We gebruiken deze term ook voor de Germaanse namen (Gerhard, Lodewijk), ofschoon ze pas na het ontstaan van de toenaam voornaam geworden zijn - Prénom - Vorname - First given name.
VON FEILITZEN	O. VON FEILITZEN, The pre-conquest personal names of Domesday Book, Uppsala, 1937.
VOS	Noord-Brabantse familienamen als <i>Raaijmakers</i> en <i>Musters</i> . <i>Het Dialectenboek 6</i> , Groesbeek, 2001, 219-236.
VR	L. VERRIEST, Le polyptique illustré "Veil Rentier" de messire Jehan de Pamele-Audenarde (vers 1275), Brussel, 1850.
VROONEN	E. VROONEN, Essai d'anthroponymie belge. I. Les noms de famille de Belgique.II. Dictionnaire étymologique des noms de famille de Belgique, Brussel, 1957. E. VROONEN, Les noms des personnes dans le monde. Anthroponymie universelle comparée, Brussel, 1967. E. VROONEN, Encyclopédie des noms des personnes. Etude par groupes linguistiques, Paris, 1973.
VS	<i>Vlaamse Stam.</i>
VSL	J.G. SCHOONBROODT, Inventaire analytique et chronologique des archives de l'abbaye du Val-St-Lambert, Luik, 1875-80.
VUGA	VUGA's alfabetische plaatsnamengids voor Nederland, 's-Gravenhage, 1988.
VW	<i>La Vie wallonne.</i>
 vz.	Voorzetsel - Préposition - Präposition - Preposition.
W.	Waals - Wallon - Wallonisch - Walloon.
WAGNER	F. WAGNER, Studien über die Namengebung in Köln im 12. Jahrh., Göttingen, 1913.
WALRAET	M. WALRAET, Bijdrage tot de antroponymie van Pamele (Oudenaarde) 1352-1420, lic. verh. Leuven, 1985.
WB	Waals-Brabant - Brabant wallon - Wallonisch Brabant - Walloon Brabant.
Westf.	Westfaals - Westphalien - Westfälisch - Westphalian.
Wev.	Wevelgem.
Wez.	Wezerij. Register van de Kortrijkse Weeskamer, SAK, RAK - Registre de la Chambre pupillaire de Courtrai - Register der Kortrijker Waisenkammer - Register of the Courtray orphan chamber.
Wg.	Waregem.

- WINKLER 1885** J. WINKLER, De Nederlandsche geslachtsnamen in oorsprong, geschiedenis en beteekenis, Haarlem, 1885.
- WINKLER 1898** J. WINKLER, Friesche naamlijst, Leeuwarden, 1898.
- WINKLER 1900** J. WINKLER, Studiën in Nederlandsche namenkunde, Haarlem, 1900.
- WINTGENS** L. WINTGENS, Les noms de famille dans l'ancien Duché de Limbourg, zone de contact Germano-Romane. *KCTD* 67 (1995), 173-192.
- WINTGENS 1993** L. WINTGENS, De familienamen als getuigen van de historische taalkontakten rond het oude hertogdom Limburg. *Uvver plat jekald* 1993-94, 33-38, 80-91.
- wisseling** Verwisseling van fonetisch of auditorisch verwante medeklinkers (l/r/n, v/g) - Alternance de consonnes analogues ou ressemblantes - Wechsel verwandter oder ähnlicher Konsonanten - Shift of cognate or resembling consonants.
- WITHYCOMBE** E.G. WITHYCOMBE, The Oxford dictionary of English christian names, Oxford, 1946.
- WNT** Woordenboek der Nederlandse Taal, Leiden.
- wsch.** Waarschijnlijk - Probablement - Wahrscheinlich - Probably.
- WV** West-Vlaanderen - Flandre Occidentale - Westflandern - West Flanders.
- WVD** Woordenboek van de Vlaamse Dialecten, Gent, 1979-...
- Wvl.** West-Vlaams - Westflamand - Westflämisch - West Flemish.
- ww.** Werkwoord - Verbe - Verb, Zeitwort - Verb.
- WYFFELS** C. WYFFELS - J. DE SMET, De rekeningen van de stad Brugge (1280-1319). Eerste deel (1280-1302), Brussel, 1965. - Indices, Brussel, 1971.
- Z** Zeeland - Zélande - Seeland - Zeeland.
- ZACHRISSON** R.E. ZACHRISSON, Notes on early English personal names, 1917.
- ZGGO** L. VAN DURME, Nomen est omen. De familienamen van de steunende leden van het Z.G.G.O. onder de loep. *Hand. ZGGO* 5 (1991), 11-32.
- ZH** Zuid-Holland - Hollande méridionale - Südholland - South Holland.
- Zinwoord** Woord of naam bestaande uit een werkwoord en een bijwoord (Vuylsteke) of een znw. als onderwerp (drinkebroer) of lijdend voorwerp (Drinkwater, Drinkebier, Boileau) - Nom phrastique: Mot ou nom composé d'un verbe et un adverbe (Boutemy) ou un substantif comme sujet ou comme complément d'objet direct (Boileau) - Satzname: Name zusammengesetzt aus einem Verb und einem Adverb (Faulstich) oder einem Substantiv als Subjekt oder als direktem Objekt (Trinkwasser), auch imperativischer Name genannt - Phrasename: Noun consisting of a verb and an adverb (Drinkwell) or a substantive as subject or as direct object (Drinkwater).
- ZLP** E. ULRIX - J. PAQUAY, Zuidlimburgsche plaatsnamen. *Top. IV*, Leuven-Brussel, 1932.
- znw.** Zelfstandig naamwoord - Substantif - Substantiv - Noun.
- Zwg.** Zwevegem.

PLAATSNAMEN EN DE VERTALING ERVAN

Liste de noms de lieux et leur traduction - Verzeichnis der Ortsnamen
mit Übersetzung - Place-names and their translations

Aalst	Alost		
Aarlen	Arel	Arlon	
Aat	Ath		
Aken	Aachen	Aix-la-Chapelle	
Amengijs	Amougies		
Antwerpen	Anvers	Antwerpen	Antwerp
Ariën	Aire-sur-la-Lys		
Armentiers	Armentières		
Atrecht	Arras		
Bastenaken	Bastogne	Bastenach	
Bavik	Bavai		
Belle	Bailleul		
Bergen (H)	Mons		
Berlijn	Berlin	Berlin	Berlin
Bettenhoven	Bettincourt		
Bevekom	Beauvechain		
Bever	Biévène		
Bierk	Bierghes		
Bitsingen	Bassenge		
Bochholz	Beho		
Bohemen	Böhmen	Bohème	Bohemia
Bonen	Boulogne-sur-Mer		
Borgloon	Looz		
Borgworm	Wareme		
Bosvoorde	Boitsfort		
Breslau	Wrocław		
Broekburg	Bourbourg		
Brugge	Bruges	Brügge	Bruges
Brussel	Bruxelles	Brüssel	Brussels
Dantsig	Danzig	Gdansk	
Dendermonde	Termonde		
Den Bosch, 's-Hertogenbosch		Bois-le-Duc	
Den Haag, 's-Gravenhage		La Haye	The Hague
Diedenhofen	Thionville		
Diets-Heur	Heur-le-Tiexhe		
Diksmuide	Dixmude		
Doornik	Tournai		
Dottenijs	Dottignies		
Dowaai	Douai		
Drongen	Tronchiennes		
Duinkerke	Dunkerque	Dünkirchen	Dunkirk
Duren	Düren		
Dusseldorp	Düsseldorf		
Dworp	Tourneppe		
Edingen	Enghien		
Eigenbrakel	Braine-l'Alleud		
Ekelsbeke	Esquelbecq		
Elsene	Ixelles		
Elzas	Elsass	Alsace	Alsatia
Elzele	Ellezelles		
Everbeek	Everbecq		
Frankfort	Frankfurt	Francfort	
Galmaarden	Gammerages		
Geldenaken	Jodoigne		
Gellingen	Ghislenghien		
Genepiën	Genappe		
Gent	Gand	Ghent	
Geraardsbergen	Grammont		

Geten	Jauche		
Glaaien	Glons		
Goetsenhoven	Gossoncourt		
Graven	Grez-Doiceau		
Grevelingen	Gravelines		
Groot Adorp	Orp-le-Grand		
Groot-Bijgaarden	Grand-Bigard		
Groot-Loon	Grand-Looz		
Groot-Sinten	Grande-Synthe		
Gulik	Jülich	Juliers	
Gutschoven	Gossoncourt		
Halewijn	Halluin		
Halle	Hal		
Hannuit	Hannut		
Heilisseem	Hélécine		
Helkijn	Helchin		
Hendrikkapelle	Henrichapelle		
Herne	Hérinnes		
Herzeeuw	Herseaux		
Homburg	Hombourg		
Hove	Hoves		
Hoei	Huy		
Ieper	Ypres	Ypern	
Itter	Ittre		
Kaaster	Caëstre		
Kales	Calais		
Kamerijk	Cambrai		
Kassel	Cassel		
Kasteelbrakel	Braine-le-Château		
Kelmis	La Calamine		
Keulen	Köln	Cologne	
Klabbeek	Clabecq		
Komen	Comines		
Korsworm	Corswarem		
Kortrijk	Courtrai	Courtray	
Koudekerke	Coudekerque		
Krakau	Krakow	Cracovie	
Kuringen	Curange		
Lauw	Lowaige		
Lessen	Lessines		
Leuven	Louvain	Löwen	
Lier	Lierre		
Lijsem	Lincint		
Linsmeel	Linsmeau		
Lissabon	Lisboa	Lisbonne	Lisbon
Londen	London	Londres	
Luik	Liège	Lüttich	
Luxemburg	Letzeburg	Luxembourg	
Mechelen	Malines	Mecheln	
Meldert	Maillard		
Menen	Menin		
Meregem	Merville		
Mesen	Messines		
Milaan	Milano	Mailand	Milan
Moeskroen	Mouscron		
Munster	Münster		
Namen	Namur		
Neurenberg	Nürnberg	Nuremberg	
Niederelster	Autelbas		
Niepkerke	Nieppe		
Nieuw-Berkijn	Neuf-Berquin		
Nieuwkerke	Neuve-Eglise		
Nieuwpoort	Nieuport		
Nijvel	Nivelles		

Oerle	Oreye		
Oostende	Ostende	Ostend	
Opzullik	Silly		
Ottenburg	Ottenbourg		
Oudenaarde	Audenarde		
Overijse	Isque		
Papegem	Papignies		
Parijs	Paris		
Perwijs	Perwez		
Petrem	Piétrain		
Praag	Praha	Prag	Prague
Raatshoven	Racour		
Rijnland-Palts	Rheinland-Pfalz	Rhénanie-Palatinat	Rhineland-Palatinat
Rijsel	Lille		
Roeselare	Roulers		
Ronse	Renaix		
Roosbeek	Rebecq-Rognon		
Rozenaken	Ruseignies		
Ruischeure	Renescure		
Rukkelingen	Roclenge		
Rutten	Russon		
Sankt Vith	Saint-Vith		
Schalafie	Escanaffles		
Scherpenheuvel	Montaigu		
's-Gravenbrakel	Braine-le-Comte		
's-Gravenhage	zie Den Haag		
's-Hertogenbosch	zie Den Bosch		
Sint-Baafs-Vijve	Vive-Saint-Bavon		
Sint-Eloois-Vijve	Vive-Saint-Eloi		
Sint-Jans-Geesta	Saint-Jean-Geest		
Sint-Nik(o)laas	Saint-Nicolas		
Sint-Omaars	Saint-Omer		
Sint-Remigius-geest	Saint-Remy-Geest		
Sint-Renelde	Saintes		
Sint-Truiden	Saint-Trond		
Sint-Winoksbergen	Bergues		
Sluis	L'Ecluse	Sluys	
Soks	Socx		
Spiere	Espierres		
Spiers	Speyer	Spire	Spires
Stegers	Estaires		
Stettin	Szczecin		
Stiermarken	Steiermark	Styrie	Styria
Straatsburg	Straßburg	Strasbourg	
Temse	Tamise		
Terhulpen	La Hulpe		
Ternaaien	Lanaye		
Terwaan	Thérouanne		
Tienen	Tirlemont		
Tongeren	Tongres		
Torkonje	Tourcoing		
Tubeke	Tubize		
Twee-Akren	Deux-Acren		
Ukkel	Uccle		
Valencijn	Valenciennes		
Venetië	Venezia, Venedig	Venise	Venice
Veurne	Furnes		
Vleteren	Flêtre		
Vloesberg	Flobecq		
Vorst	Forest		
Vreren	Freeren		
Waals-Kappel	Wallon-Cappel		
Waasten	Warneton		
Walshoutem	Houtain-l'Evêque		

Warschau	Warszawa	Varsovie	Warsaw
Waver	Wavre		
Weerst	Warsage		
Wenen	Wien	Vienne	Vienna
Wezet	Visé		
Wouteringen	Otrange		
Zerke	Sercus		
Zinnik	Soignies		
Zittert-Lummen	Zétrud-Lumay		
Zoutleeuw	Léau		
Zuidkote	Zuydcoote		
Zuidpene	Zuydpeene		
Zullik	Bassilly		